

Iselinge Hogeschool

Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs van Iselinge Hogeschool. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Iselinge Hogeschool is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2014 voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 29 en 30 oktober 2014.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer prof. dr. M.J.M. Vermeulen (voorzitter, domeindeskundige);

De heer J.D. Linckens (domeindeskundige);

Mevrouw E.M. Suasso de Lima de Prado (domeindeskundige);

De heer C. van Drieberge (studentlid).

Mevrouw dr. M.J.H. van der Weiden, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2014*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

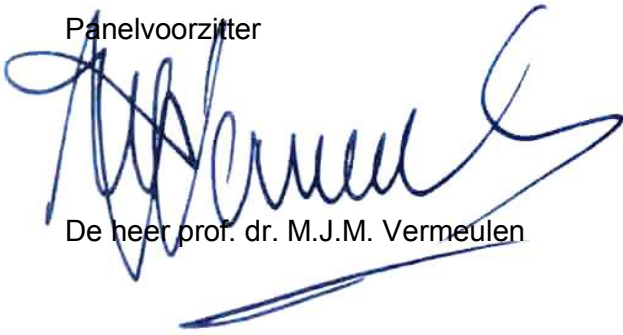
Zoals gevraagd in de brief van de NVAO (met kenmerk NVAO/20131990/AH) is in deze rapportage expliciet aandacht besteed aan drie focuspunten: de invoering van de kennisbases, de kwaliteit van de instroom en de kwaliteit van het onderwijzend personeel. De NVAO gebruikt de bevindingen van het panel ten aanzien van de focuspunten voor de systeembrede analyse na afloop van de visitaties bij de lerarenopleidingen.

Hoofdstuk 1 bevat de basisgegevens van de opleiding. Vervolgens is in hoofdstuk 2 de beoordeling van het panel per standaard beschreven, gevolgd door hoofdstuk 3 waarin het eindoordeel voor de opleiding volgt. In hoofdstuk 4 zijn aanbevelingen ten aanzien van de opleidingsbeoordeling uitgewerkt.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

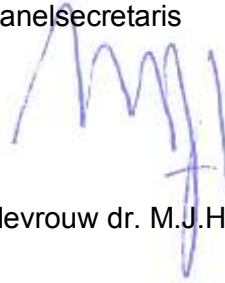
Utrecht, 25 november 2014

Panelvoorzitter

De heer prof. dr. M.J.M. Vermeulen

Panelsecretaris

Mevrouw dr. M.J.H. van der Weiden

Samenvatting

De bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs van Iselinge Hogeschool (hierna te noemen: Iselinge) wordt als reguliere en academische voltijdopleiding en als deeltijdopleiding aangeboden in Doetinchem. Het panel komt voor deze opleiding zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant tot het eindoordeel **goed**.

Beoogde eindkwalificaties

Iselinge leidt onder het motto 'Eigen Wijs Samen Werken' gekwalificeerde leerkrachten op die sociaal ondernemend en breed georiënteerd zijn en die een rol kunnen spelen op scholen in de regio en daarbuiten. Iselinge gebruikt de wettelijk vastgelegde beroepscompetenties als uitgangspunt en heeft daaraan een achtste competentie (onderzoek) toegevoegd. Voor de borging van het bachelorniveau hanteert Iselinge het Nederlandse Kwalificatieraamwerk niveau 6 en de Dublin descriptor, die nader zijn uitgewerkt aan de hand van de taxonomie van Bloom. De eindkwalificaties zijn ontwikkeld in nauwe samenwerking met het werkveld en gevalideerd door diverse benchmarks. Door de academische variant biedt de opleiding extra uitdaging aan studenten die meer aankunnen. Het panel concludeert dat de beoogde eindkwalificaties voldoen aan de nationale en internationale eisen van een hbo-bacheloropleiding.

Het panel komt op de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) tot het oordeel **goed**.

Programma

Het opleidingsprogramma is competentiegericht. De kennisbases zijn goed in het curriculum verankerd. Studenten werken aan beroepstaken die in de context van de opleidings- of stageschool worden uitgevoerd. Het panel heeft tijdens het bezoek vastgesteld dat de opleiding een degelijke theoretische basis en een intensieve voorbereiding op de beroepspraktijk biedt en bijdraagt aan het aanleren van een onderzoekende houding. Het netwerk van de opleidingsscholen wordt hiervoor goed benut.

De opleiding voldoet in alle varianten aan de minimale vereiste van 240 EC voor een hbo-bachelorprogramma. Het curriculum is opgebouwd in vier fasen van elk 60 EC. In de academische variant is de pre-master onderwijskunde van de Open Universiteit (OU) geïntegreerd. De relatie tussen de eindkwalificaties en het programma wordt duidelijk zichtbaar gemaakt in dekkingsmatrices en modulebeschrijvingen. De samenhang in het programma wordt voor de reguliere opleidingsvarianten aangebracht door acht leerlijnen en voor de academische variant door vier beroepsrollen. Het programma zorgt voor een goede integratie van beroepsvaardigheden en theorie in binnen- en buitenschools leren. Er is stevige aandacht voor de onderzoekslijn, conform de achtste competentie. Het netwerk van de opleidingsscholen wordt niet alleen voor de stagelijn, maar ook voor de onderzoekslijn ingezet, wat tot uitdrukking komt in de leernetwerken.

Het didactische concept en de gekozen werkvormen zetten de studenten aan tot actief studeergedrag. Zowel de congruentie met de toetsing, de schakelmogelijkheden tussen theorie en praktijk als de nabijheid van de docenten zorgen voor een activerend en uitdagend programma. De deeltijdstudenten zouden nog beter geholpen zijn als de opleiding voor hen gebruik maakt van principes van volwasseneneducatie.

Iselinge hanteert voor alle varianten van de opleidingen de juiste toelatingseisen. Naast de reguliere deeltijdvariant is er een deeltijd verkorte opleiding. Hiervoor komen studenten in aanmerking die een volledige hbo- of wo-bachelor of master van minimaal 240 EC hebben afgerond. De procedure voor het toekennen van vrijstellingen is zorgvuldig. Iselinge heeft de potentiële studenten goed in beeld. De samenwerking met het Graafschap College en de contacten met de vwo-schooldecanen leiden tot verhoging van de kwaliteit van de instroom. Voor instromende studenten die het nodig hebben, zijn er uitgebreide ondersteuningsmogelijkheden.

Het programma is goed studeerbaar. Contacttijd, opdrachten en toetsen zijn goed gespreid. Het programma is pittig, vooral voor deeltijdstudenten, maar mede door de begeleiding en duidelijkheid te doen. Als studenten uitvallen is dat op terechte gronden. De opleiding werkt proactief aan mogelijkheden om vertraging tegen te gaan.

Het panel beoordeelt de duur van de opleiding (standaard 7) als **voldoende**, en de oriëntatie, inhoud, vormgeving, instroom en studeerbaarheid van de voltijdopleiding (standaarden 2, 3, 4, 5 en 6) als **goed**.

Personeel

Het panel waardeert de verschillende onderdelen van het personeelsbeleid, waarmee Iselinge zich een werkgever betoont die mogelijkheden biedt aan het personeel om zijn kwaliteiten te ontwikkelen. De omslag van een familiale naar een professionele cultuur en het professionaliseringsbeleid zijn ongeveer twee jaar geleden ingezet en hebben al tot zichtbare resultaten geleid. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat dit in de toekomst zijn vruchten zal blijven afwerpen, gezien de volle aandacht die het management hieraan besteedt en het draagvlak dat het panel ervoor proefde in alle gesprekken.

Iselinge heeft een uitstekend en zeer gemotiveerd docentencorps dat het beste omschreven kan worden als 'klein maar fijn'. Het panel trof een team van bescheiden en authentieke professionals aan, dat gezamenlijk in staat is de verschillende rollen op creatieve en eigen wijze te vervullen. De docenten beschikken over de juiste inhoudelijke en didactische deskundigheid. Ze zijn overtuigde professionals die open staan voor elkaar, hun studenten en nieuwe ontwikkelingen. Het is niet alleen een gekwalificeerd en hecht docententeam, maar laat zich het beste kenmerken door de kernwoorden innovatief en origineel. De geringe omvang van het team leidt niet tot verlies aan kwaliteit, maar is wel een afbreukrisico.

Het panel beoordeelt het personeelsbeleid (standaard 8) als **goed**, de kwaliteit van het personeel (standaard 9) als **excellent** en de kwantiteit van het personeel (standaard 10) als **voldoende**.

Voorzieningen

Iselinge biedt alle fysieke en digitale faciliteiten die voor goed onderwijs nodig zijn. Dit is extra te waarderen omdat het als kleine organisatie niet eenvoudig is alles te onderhouden.

De studenten worden intensief begeleid. De lijnen zijn kort en er is veel aandacht voor iedere student. De intensiteit van de begeleiding is aangepast aan de studiefase waarin de student zich bevindt, zodat er voldoende ruimte is voor groeiende zelfsturing. Er is een goede taakverdeling en afstemming tussen de begeleiding op de pabo en in de praktijk. De inhoudelijke en procedurele informatievoorziening is goed op orde.

Het panel beoordeelt de materiële voorzieningen en de studiebegeleiding (standaarden 11 en 12) als **goed**.

Kwaliteitszorg

Het panel stelt vast dat de cultuuromslag naar een meer professionele en zakelijke aanpak ook zijn weerslag heeft gevonden in het kwaliteitsbeleid. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd op basis van concrete streefdoelen en actieplannen. Kwaliteitszorg is onderdeel van alle processen en de verantwoordelijkheden zijn goed belegd. Iselinge wordt naar het oordeel van het panel steeds beter in het verbeteren. Het overzicht aan ingezette verbetermaatregelen laat zien hoe hard Iselinge de laatste jaren heeft gewerkt aan verbetering. Er is veel werk verzet en dat werpt zijn vruchten af. Iselinge betreft alle belanghebbenden actief bij de interne kwaliteitszorg.

Het panel beoordeelt de evaluatie van resultaten, de verbetermaatregelen en de betrokkenheid bij kwaliteitszorg (standaarden 13, 14 en 15) als **goed**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel is onder de indruk van het doorwrochte en onderscheidende toetsbeleid van Iselinge. Het motto 'activerend en praktijknabij' komt goed tot zijn recht. Alle toetsen komen onder aansturing van toetsregisseurs tot stand op basis van volledig uitgewerkte toetsconstructiedocumenten en worden vastgesteld door de examencommissie. Ze zijn een goed sturingsinstrument voor de studenten: ze weten waar ze zich op moeten richten om een bepaald cijfer te behalen. Het panel adviseert de mogelijkheid te introduceren om het predicaat *cum laude* toe te kennen.

De eindwerkstukken van de studenten laten zien dat de beoogde eindkwalificaties gerealiseerd worden. De presentatieportfolio's tonen de professionaliteit van de studenten aan, in de werkstukken afstuderen laten studenten hun onderzoeksvaardigheden zien en de stagebeoordelingen bevestigen dat de scholen de studenten met een gerust hart voor de klas kunnen zetten. Zowel het werkveld als de alumni zelf zijn tevreden over wat ze tijdens de opleiding geleerd hebben. De afgestudeerden vinden goed hun weg naar de onderwijspraktijk of naar een vervolgopleiding.

Het panel beoordeelt de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 16) als **goed**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	11
2	Beoordeling	15
	Beoogde eindkwalificaties	15
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	15
	Programma	17
	Standaard 2 Oriëntatie van het programma	17
	Standaard 3 Inhoud van het programma	19
	Standaard 4 Vormgeving van het programma	23
	Standaard 5 Instroom	24
	Standaard 6 Studeerbaarheid	27
	Standaard 7 Duur	28
	Personeel	29
	Standaard 8 Personeelsbeleid	29
	Standaard 9 Kwaliteit van het personeel	31
	Standaard 10 Kwantiteit van het personeel	32
	Voorzieningen	33
	Standaard 11 Materiële voorzieningen	33
	Standaard 12 Studiebegeleiding	35
	Kwaliteitszorg	36
	Standaard 13 Evaluatie resultaten	36
	Standaard 14 Verbetermaatregelen	37
	Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg	38
	Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	40
	Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	40
3	Eindoordeel over de opleiding	45
4	Aanbevelingen	47
5	Bijlagen	49
	Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	51
	Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	53
	Bijlage 3 Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	61
	Bijlage 4 Bezoekprogramma	67
	Bijlage 5 Bestudeerde documenten	71
	Bijlage 6 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	75
	Bijlage 7 Verklaring van volledigheid en correctheid	77

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Opleiding tot leraar Basisonderwijs
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34808
3. Oriëntatie en niveau	hbo bachelor
4. Aantal studiepunten	240
5. Afstudeerrichting(en)	--
6. Variant(en)	voltijd regulier voltijd academisch deeltijd regulier
7. Locatie(s)	Doetinchem
8. Ad-programma*	--
9. Registratienummer Ad in CROHO	--
10. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: februari 2008 Besluit NVAO: 17 december 2009
11. Code of conduct	--

*) Associate Degree, indien van toepassing

Administratieve gegevens van de instelling

12. Naam instelling	Iselinge Hogeschool
13. Status instelling	Bekostigd
14. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Niet aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Voltijd hbo-ba (inclusief academische pabo)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal eerstejaars	105	120	105	92	107	108	95
Uitval uit het eerste jaar	39,0%	35,8%	30,5%	26,1%	40,2%	31,5%	30,5%
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal herinschrijvers	64	77	73	58	64	74	75
Uitval uit de bachelor	17,2%	7,8%	17,8%	15,5%			
Rendement	65,7%	85,7%	71,5%				

Deeltijd hbo-ba

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal eerstejaars	24	18	25	21	11	12	4
Uitval uit het eerste jaar	41,6%	50,0%	52,0%	38,1%	63,6%	58,3%	75,0%
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal herinschrijvers	14	13	14	12	4	5	2
Uitval uit de bachelor	21,4%	30,8%	21,4%	8,3%			
Rendement	41,2%	53,8%	50,0%				

Docenten (peildatum 1-10-2014)

Opleidingsniveau	Master	PhD	Totaal
Aantal docenten	16	1	27
Percentage	59,3%	3,7%	100,0%
Professionalisering	Masteropleiding	PhD-traject	Totaal
Aantal docenten	7	1	8

Student-docentratio (peildatum 1-10-2013)

	Student	Docent
01-10-2013	424	21,1 fte
Ratio	20,1	1

Verdeling tijd per variant en per studiejaar in 2013-2014

<i>Voltijd regulier</i>	VR1	VR2	VR3	VR4		VR1	VR2	VR3	VR4
contacttijd	504	522	234	89		30%	31%	14%	5%
stage	416	464	646	620		25%	28%	38%	37%
zelfstudie	760	694	800	971		45%	41%	48%	58%
Totaal	1680	1680	1680	1680		100%	100%	100%	100%
<i>Deeltijd regulier</i>	DR1	DR2	DR3	DR4		DR1	DR2	DR3	DR4
contacttijd	186	186	147	58		11%	11%	9%	3%
stage	264	264	304	360		16%	16%	18%	21%
zelfstudie	1230	1230	1229	1262		73%	73%	73%	75%
Totaal	1680	1680	1680	1680		100%	100%	100%	100%
<i>Voltijd academisch</i>	VA1	VA2	VA3	VA4		VA1	VA2	VA3	VA4
contacttijd	346	362	172	73		21%	22%	10%	4%
stage	514	528	568	520		31%	31%	34%	31%
zelfstudie	820	790	940	1087		49%	47%	56%	65%
Totaal	1680	1680	1680	1680		100%	100%	100%	100%

Contacturen per week in 2013-2014

<i>Jaar</i>	1	2	3	4
Voltijd regulier	12,0	12,4	5,6	2,1
Deeltijd regulier	4,4	4,4	3,5	1,1
Voltijd academisch	8,2	8,6	4,1	1,7

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3, de aanbevelingen in hoofdstuk 4.

Iselinge Hogeschool (verder te noemen Iselinge) is een zelfstandige monosectorale hogeschool, gespecialiseerd in de opleiding tot leraar basisonderwijs, gevestigd in Doetinchem. Iselinge biedt een vierjarig voltijdprogramma en een vierjarig deeltijdprogramma aan. Binnen de voltijdopleiding wordt een academische variant georganiseerd. Tenzij expliciet vermeld, gelden de bevindingen en oordelen van het panel voor alle drie varianten.

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

In het *Instellingsplan 2014-2018* heeft Iselinge onder het motto 'Eigen Wijs Samen Werken' als missie geformuleerd dat ze gekwalificeerde leerkrachten wil opleiden die sociaal ondernemend en breed georiënteerd zijn en die een rol kunnen spelen op scholen in de regio en daarbuiten.

In de kritische reflectie beschrijft Iselinge dat de beoogde eindkwalificaties bepaald zijn door de wettelijk vastgelegde bekwaamheidseisen, de kennisbasis pabo en het instellingsplan. De beoogde eindkwalificaties zijn gelijk voor alle varianten (voltijd regulier, deeltijd regulier en voltijd academisch). Met de bekwaamheidseisen doelt Iselinge op de zeven competenties die zijn opgesteld door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) en die in de Wet op de Beroepen in het Onderwijs (Wet BIO) zijn vastgelegd. Aan deze competenties heeft Iselinge een achtste competentie toegevoegd: competent in onderzoek. Het 'eigen wijs' komt hierdoor naar het oordeel van het panel zichtbaar tot uitdrukking: de achtste competentie draagt bij aan versterking van de 'wijsheid' van alle betrokkenen. Het heeft een vliegwieleffect voor de beroepspraktijk en voor de eigen competenties van docenten en studenten. Vergelijkbaar is het vliegwieleffect van de academische variant voor de voltijd reguliere opleiding. 'Eigen wijs' wordt verder geïnterpreteerd als de vrijheid voor medewerkers en studenten om hun eigen pad te bepalen binnen de bedding van de instelling. Creativiteit is daarbij belangrijk, zoals blijkt uit het feit dat Iselinge een eigen huisdichter heeft (zie ook standaard 9).

In totaal luidt de volledige lijst beoogde competenties als volgt:

1. interpersoonlijk
2. pedagogisch
3. vakinhoudelijk en didactisch
4. organisatorisch
5. samenwerken met collega's
6. samenwerken met de omgeving
7. reflectie, ontwikkeling & ontmoeting
8. onderzoek

Zie bijlage 1 voor een nadere omschrijving van de competenties. Iselinge heeft de competenties uitgewerkt in deeltaken die leiden tot het niveau 'startbekwaam'. In 2015-2016 zal de competentiegids worden uitgebreid met een deel dat gericht is op de inductiefase. Dan zijn er ook deeltaken 'vakbekwaam' beschikbaar.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat de kerndelen van de kennisbasis pabo zijn geborgd in de toetsing van de opleiding. De profieldelen zullen in 2014-2015 opgenomen worden in de minoren.

Bij de formulering van de beoogde eindkwalificaties heeft Iselinge gebruik gemaakt van de Dublin descriptoren en de niveau-aanduidingen van NLQF (*Netherlands Qualification Framework*) niveau 6. Voor de beheersingsniveaus in de opleiding wordt de taxonomie van Bloom gehanteerd. De deeltaken, kennisbasis, bachelorkwalificaties en de taxonomie van Bloom zijn per opleidingsfase opgenomen in dekkingsmatrices voor toetsing. Het panel vindt de consciëntieuze uitwerking in de dekkingsmatrices een sterk punt. Het zorgt ervoor dat de beoogde eindkwalificaties een consistent geheel vormen en als stevige basis kunnen dienen voor het opleidingsprogramma.

De competentiegids en het instellingsplan zijn tot stand gekomen in overleg met een regionale vertegenwoordiging van schoolleiders, leerkrachten en alumni. Als enige hogeschool in de Achterhoek voelt Iselinge een verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de vitaliteit van de regio, in nauwe samenwerking met de scholen voor primair onderwijs. Het panel stelde tijdens het bezoek vast dat Iselinge werk maakt van 'samen werken' met de partners in de regio, zoals onder andere tot uiting komt in het samenwerkingsverband van de opleidingsschool.

Nationaal voert Iselinge jaarlijks een benchmark uit met een andere pabo wat betreft de beoogde eindkwalificaties. In de afgelopen jaren was dat met De Kempel en Hogeschool Zuyd. De ontwikkelde deeltaken onderzoek zijn voorgelegd aan een onderzoeksdkundige van de Open Universiteit (OU). Docenten participeren in 10voordeleraar voor de borging van de kennisbasis. Iselinge wil in de nabije toekomst (2015-2016) een benchmark op internationaal niveau uitvoeren via het *European Teacher Education Network*. Het panel vindt de inzet van deze benchmarks getuigen van een open opstelling en van de bereidheid de eigen visie voortdurend aan te scherpen.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties in overeenstemming zijn met de landelijke eisen. Daarnaast heeft de opleiding extra werk verzet door de abstracte niveau-aanduidingen van de Dublin descriptoren nader te duiden aan de hand van de taxonomie van Bloom en door een achtste competentie (onderzoek) toe te voegen. Deze toevoeging heeft een positief en stimulerend effect op docenten en studenten. Het panel vindt dat Iselinge haar rol in de regio welbewust en op realistische wijze heeft opgepakt. Het panel heeft kunnen vaststellen dat deze regionale samenwerking wederzijds is.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Programma

Standaard 2 Oriëntatie van het programma

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

Competentiegericht

Het opleidingsprogramma is competentiegericht. In het programma komen de drie aspecten van competenties (kennis, vaardigheden en persoonskenmerken) zoveel mogelijk geïntegreerd aan bod. Studenten werken aan beroepstaken die in de context van de opleidingsschool worden uitgevoerd. In de reguliere opleiding (voltijd en deeltijd) is dit uitgewerkt in opleidingslijnen, in de academische pabo in beroepsrollen (voor nadere uitwerking zie standaard 3). In het gesprek met het panel beschreven de voltijdstudenten dat ze worden opgeleid tot creatieve en zelfbewuste leerkrachten die open staan voor vernieuwing. De deeltijdstudenten benadrukten daarnaast dat de opleiding sterk praktijkgericht is. Het panel vindt dit passende omschrijvingen voor de opleiding die het tijdens het bezoek heeft aangetroffen.

Kennisbasis

De kennisbasis in de vakgebieden Nederlandse taal, Engelse taal, rekenen/wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek is opgenomen in het curriculum, zo heeft het panel kunnen vaststellen. Bij de landelijke introductie van de kennisbases heeft Iselinge de curricula, waar nodig, herzien om de kennisbases een goede plaats te geven. Voor de zaakvakken was herziening van het curriculum nauwelijks nodig omdat daarvoor al een goed geïntegreerd aanbod bestond. In de kennislijn komen de kerndelen van de kennisbases aan de orde, de profieldelen kunnen in de minoren gekozen worden. Aan het begin van het eerste studiejaar leggen de studenten de pabo-toetsen taal, rekenen/wiskunde en mens & wereld af, in het derde studiejaar de landelijke kennisbasistoetsen taal en rekenen.

De studenten vertelden met waardering dat er een gelaagdheid in hun leren zit. Ze leren niet alleen zelf de stof, maar meteen ook de didactische vaardigheden om die te kunnen overdragen aan kinderen.

Het panel heeft tijdens het bezoek het onderwijsmateriaal ingezien en stelt vast dat de gebruikte handboeken en readers bij de tijd zijn. In de afstudeerwerkstukken maken de studenten gebruik van literatuur die nog actueler is. De gebruikte literatuur in de modules van de academische variant is uitstekend.

Brede oriëntatie op praktijk

De studenten brengen een groot deel van hun opleiding door in de praktijk. Vrijwel alle studenten lopen stage op een opleidingsschool. In de eerste twee studiejaar worden de studenten door de opleiding op een stageschool geplaatst, in het derde en vierde jaar solliciteren de studenten zelf op een school naar keuze, passend bij hun leerdoelen en gewenste profilering. Elke school beschrijft voor welke interessegebieden (gekoppeld aan de minoren) een student terecht kan en of er stagemogelijkheden zijn in de onder-, midden en/of bovenbouw. Een voltijdstudent stuurt brieven naar drie verschillende stagescholen, een deeltijdstudent naar twee scholen. De stageschool kiest een student op basis van een gesprek over de leerdoelen van de student. Voor studenten van de academische variant is er een specifiek aanbod van stagescholen, zodat de betreffende scholen zich niet in twee curricula hoeven te verdiepen.

Iselinge vindt het belangrijk dat studenten zelfsturend zijn. De studieloopbaanbegeleiding is hierop gericht door aandacht te besteden aan modelleren en het ontwikkelen van reflectievaardigheden. Tegelijkertijd leren de studenten als autonome professional samen te werken in leergemeenschappen, die vooral in de opleidingsscholen vorm krijgen. Per school zijn er gemiddeld vier à vijf stagiairs uit verschillende studiejaar, voor wie gezamenlijk intervisie wordt georganiseerd door de interne opleider. Doordat de toetsing activerend en praktijknaabij is (zie standaard 16) zijn de leeractiviteiten van de studenten gericht op integratie van theorie en praktijk.

Iselinge wil de studenten opleiden tot sociaal-ondernemende en breed-georiënteerde leerkrachten die niet alleen een rol kunnen spelen in de school, maar ook in de gemeenschappen waar de school staat. Samen met de opleidingsscholen in de regio wil de hogeschool een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de regio. De studenten bevestigden tegenover het panel dat ze in hun stage veel contact hebben met buitenschoolse instanties en organisaties. Ze voelen zich in de Achterhoek geworteld en krijgen opdrachten die de regionale context benutten, bijvoorbeeld het uitvoeren van veldwerk met de leerlingen in de directe omgeving. Voor de brede oriëntatie worden daarnaast gastlessen en excursies georganiseerd, naar de Randstad en het buitenland. Bij de brede oriëntatie past ook dat Iselinge heeft deelgenomen aan een project met Kennisnet om innovatieve ICT-toepassingen te benutten in het curriculum. De komende jaren wordt verder gewerkt aan de inzet van ICT in het onderwijs. De studenten worden naar het oordeel van het panel goed voorbereid op de actuele ontwikkelingen in de concrete beroepspraktijk.

Onderzoek en leergemeenschappen

Iselinge stimuleert dat het onderzoek van studenten in toenemende mate plaatsvindt in leernetwerken waarin meerdere opleidingsscholen en interne onderzoekers samenwerken, zoals recent over de didactiek van schrijfonderwijs. Op die manier leert de student praktijkgericht onderzoek uit te voeren en draagt het onderzoek direct bij aan innovatie en aan de oplossing van een praktijkvraag waar de school een antwoord op zoekt. Door de resultaten van een leernetwerk te bundelen kan daar verder op worden voortgebouwd en vindt daadwerkelijk toename van kennis plaats. De publicatie over het leernetwerk *Schrijven kun je leren!* is daar naar het oordeel van het panel een mooi voorbeeld van. Inmiddels wordt gestart met vier nieuwe leernetwerken, rond de thema's opbrengstgericht werken, omgaan met verschillen, startende leerkrachten en sociaal ondernemerschap.

Iselinge wil studenten ervan bewust maken dat nieuwe wetenschappelijke inzichten en maatschappelijke verwachtingen effect moeten hebben op hun handelen als leerkracht en dat ze moeten leren hun keuzes en handelen toe te lichten en te verantwoorden. De opleiding helpt de studenten om dit in praktijk te brengen, onder andere door een goede instructie te bieden over hoe goede literatuur te vinden is.

Overwegingen en conclusie

Het panel concludeert op basis van de bevindingen dat Iselinge 'eigenwijs' op weg is. De kenmerken 'activerend en praktijknabij' zijn niet alleen van toepassing op de toetsing, maar zijn ook terug te zien in het curriculum. Aansluitend bij de regionale context heeft de opleiding een goede balans weten te vinden tussen theorie en praktijk. De opleiding biedt een degelijke theoretische basis, een intensieve voorbereiding op de beroepspraktijk en draagt bij aan het aanleren van een onderzoekende houding. Het netwerk van de opleidingsscholen wordt hiervoor goed benut.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 3   Inhoud van het programma

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Opbouw

Het opleidingsprogramma laat een opbouw zien in niveau, complexiteit en verantwoordelijkheid. De opbouw van het toetsprogramma wordt in dekkingsmatrices bewaakt. Aan het begin van een semester worden de studenten geïnformeerd over de toetsdoelen en de competentiegids biedt zicht op de deeltaken waaraan gewerkt moet worden. Het panel vindt de opgestelde matrices overzichtelijk en volledig. Ze vormen daardoor een goede leidraad voor het curriculum.

Verticale samenhang

De verticale samenhang in het curriculum wordt bij alle varianten zichtbaar in de opbouw van opleidingsfasen:

- opleidingsbekwaam (30 EC): kennis, interpersoonlijke en pedagogische competentie;
- taakbekwaam middenbouw, onderbouw en bovenbouw (elk 30 EC): vakinhoudelijke en didactische competenties;
- werkplekbekwaam (60 EC): verdieping van de kennis, schoolontwikkeling;
- startbekwaam (60 EC): onderzoek, portfolio en praktijkstage.

Door deze indeling in fasen met een steeds grotere reikwijdte en met toenemende verdieping en integratie van kennis en vaardigheden wordt naar het oordeel van het panel goed rechtgedaan aan het beoogde leerproces van de student.

Horizontale samenhang reguliere opleiding

De horizontale samenhang van het reguliere voltijd- en deeltijdprogramma wordt gevormd door acht leerlijnen die in elk studiejaar zichtbaar zijn (zie bijlage 2 voor een beknopt curriculumoverzicht):

1. kennislijn, inclusief de kennisbases pabo;
2. themalijn: vakoverstijgende thema's over de praktijk van innovatief basisonderwijs:
  - a. op reis naar aantrekkelijk onderwijs;
  - b. krachtige, multimediale leeromgeving;
  - c. activiteitencyclus in de onderbouw;
  - d. de horizon verbreden in de bovenbouw;
  - e. schoolontwikkeling;
3. onderzoekslijn, gericht op een onderzoekende houding en uitvoeren van onderzoek;
4. vaardighedenlijn, gericht op verschillende beroepsvaardigheden;
5. begeleidingslijn om studenten te laten groeien in hun beroepsidentiteit;
6. stagelijn om het geleerde in praktijk te brengen en onderwijservaring op te doen;
7. activiteitenlijn: inhoudelijke en organisatorische competenties ontwikkelen buiten de onderwijsinstelling;
8. profileringslijn: keuze voor een vak- en leeftijdsspecialisatie, minor en een thema voor schoolontwikkeling, eventueel ook voor Daltononderwijs en de brede bevoegdheid bewegingsonderwijs.

De opleiding slaagt erin dit lijnenmodel, dat in het begin wat complex kan overkomen, goed te introduceren bij de studenten en het scholenveld. Het model biedt voldoende flexibiliteit en er zijn goede verbindingsmomenten waarop de lijnen bij elkaar komen. De opleiding zorgt er voor dat de inhoudelijke kwaliteit van de lijnen en de authenticiteit en aantrekkelijkheid van de opdrachten voor de studenten geborgd worden. De docenten zijn zich ervan bewust dat hun ideeën over wat authentiek en aantrekkelijk is, niet altijd dezelfde zijn als van studenten. Een geïntegreerde opdracht in het tweede jaar, het ontwerpen van een activiteitencyclus voor de onderbouw, is daarom recent aangepast.

Studenten vertelden het panel dat er individueel mogelijkheden zijn voor een stage in het buitenland en dat er voorlichting gegeven wordt over vrijwilligerswerk in ontwikkelingslanden via Edukans. Het management bevestigde dat er op dit moment geen sprake is van een bij de opleidingsvisie aansluitend internationaliseringsbeleid. Het *Beleidsplan Internationalisering 2010-2014* zal dit studiejaar worden vervangen door het *Beleidsplan Internationalisering 2014-2018*. Dat laatste is momenteel nog niet vastgesteld, maar zal nauw aansluiten bij de opleidingsvisie. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling.

Stage

De opleiding bewaakt de kwaliteit van de stagelijnt intensief. Alumni vertelden het panel dat het bij de stagescholen kon voorkomen dat de mentor niet open stond voor wat de student in de opleiding had geleerd en in praktijk wilde brengen. Dat kon gelukkig altijd opgelost worden in overleg tussen de school, eventueel met de directeur, en de stagebegeleider van Iselinge. Ook waren er regelmatig verschillen in de tijd die studenten in de verschillende stagescholen aan hun opdrachten konden besteden. Sinds Iselinge werkt met opleidingsscholen zijn deze problemen naar het oordeel van de studenten nauwelijks meer aan de orde. De deeltaken die uitgevoerd moeten worden, staan beschreven in de competentiegids en dienen als kompas voor de student en de mentor of interne opleider. In toetsconstructiedocumenten is vastgelegd wat van de student in de praktijk wordt verwacht. Dit wordt toegelicht in de mentorbrief die de student en de mentor bij de start van de stage ontvangen, zodat de inhoud van het opleidingsprogramma en de stage herkenbaar aan elkaar gekoppeld zijn. Vrijwel alle scholen en mentoren staan open voor de vernieuwing die studenten in een school brengen. In de zeldzame gevallen dat een student te weinig gelegenheid krijgt voor de stageopdrachten, kan een beroep gedaan worden op de interne opleider. Overigens zeiden de studenten ook dat het leren omgaan met weerstand een waardevolle leerervaring is.

Bijna alle studenten lopen stage op een opleidingsschool. Uitzonderingen zijn de gevallen waarin een student stage wil lopen op een vo-school, het speciaal onderwijs of in het buitenland. Het panel waardeert deze extra mogelijkheden en is ervan overtuigd dat ook in deze contexten de stagetaken onder goede begeleiding kunnen worden uitgevoerd.

Onderzoek

In de kritische reflectie vermeldt Iselinge dat studenten de lessen in onderzoek niet altijd interessant vinden. Tijdens het bezoek vertelden de studenten dat ze zich vooral in latere fasen van de opleiding realiseren wat ze nodig hebben voor de onderzoeksuitvoering die aan het eind van hen verwacht wordt. Op basis van de feedback van alumni en studenten stelt het panel vast dat de onderzoekslijn de laatste jaren sterk verbeterd is. De docenten zijn wel tevreden met de vier modules in de eerste twee studie jaren, maar zijn zich ervan bewust dat het nodig is de onderzoeksproces en de samenhang tussen verschillende stappen en vaardigheden nog beter aan de studenten te laten zien. De onderzoekslijn kan aantrekkelijker worden door duidelijker verbinding te maken met de inhoudelijke thema's van de opleiding. Hier wordt door de regiegroep onderzoek al aan gewerkt, onder andere door het ontwerpgerichte onderzoek meer centraal te stellen.

Ook de aanpak van leernetwerken, waarbij de mogelijkheden van het samenwerkingsverband van opleidingsscholen actief worden benut, draagt hieraan bij. Het panel is het met de ingezette lijn eens: studenten hebben geleerd goed literatuuronderzoek te doen, de volgende stap is versterking van het empirische onderzoek.

Horizontale samenhang academische pabo

De horizontale samenhang in de academische pabo wordt gevormd door vier beroepsrollen. Het academische karakter van de opleiding komt vooral naar voren in de tweede tot en met de vierde beroepsrol:

1. onderwijsverzorger, gericht op dezelfde competenties als de reguliere opleiding;
2. *instructional leader*: didactische strategieën en adviezen daarover op basis van actueel wetenschappelijk onderzoek;
3. innovatief ontwerper: didactische mogelijkheden om nieuwe media en innovatieve werkvormen in te zetten;
4. onderzoeker: acht modules van het schakelprogramma onderwijswetenschappen van de OU.

Door te kiezen voor een beperkte set opleidingsscholen voor studenten van de academische variant zorgt Iselinge ervoor dat de scholen goed op de hoogte zijn van het curriculum van hun stagiairs en er adequaat op kunnen inspelen. Studenten van de academische variant moeten bij hun afstudeerwerk aan twee extra eisen voldoen: een sterker analyiseniveau, inclusief gebruik van passende statistiek, en een bredere blik dan de basisschool.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de relatie tussen de eindkwalificaties en het programma duidelijk zichtbaar gemaakt is in de matrices en modulebeschrijvingen. De samenhang in het programma is voor alle opleidingsvarianten duidelijk door de leerlijnen respectievelijk beroepsrollen. Het programma zorgt voor een goede integratie van beroepsvaardigheden en theorie in binnen- en buitenschools leren. Er is stevige aandacht voor de onderzoekslijn, conform de achtste competentie. Het netwerk van de opleidingsscholen wordt niet alleen voor de stagelijn, maar ook voor de onderzoekslijn ingezet, wat tot uitdrukking komt in de leernetwerken. Het beleidsplan internationalisering wordt geactualiseerd om beter aan te sluiten op de opleidingsvisie.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4   Vormgeving van het programma

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Reguliere opleiding

Het opleidingsconcept van de reguliere voltijd- en deeltijdopleiding is in 2011 ontwikkeld en formuleert de volgende kenmerken als uitgangspunt voor het programma:

- een beroepsopleiding (competenties in alle leerlijnen);
- hbo-waardig (kennislijn en onderzoekslijn);
- studeerbaar (toetsing gekoppeld aan modules en begeleidingslijn);
- innovatief (themaalijn, onderzoekslijn, activiteitenlijn en profileringslijn).

De kritische reflectie vermeldt de verschillende werkvormen die in de leerlijnen worden gehanteerd. In de kennislijn gaat het om lezingen, instructie, actieve werkvormen en zelfstudie, gevolgd door kennistoetsen. In de themalijn en onderzoekslijn worden werkgroepen, trainingen en onderzoekspractica aangeboden, die afgesloten worden met werkstukken en verslagen. In de vaardighedenlijn worden trainingen en werkgroepen gegeven en wordt actieve participatie beoordeeld. Dit laatste geldt ook bij de activiteitenlijn. In de begeleidingslijn bouwt de student een digitaal portfolio op, met aandacht voor persoonlijk meesterschap. In de stagelijn worden praktijktaken uitgevoerd en in de profileringslijn kan een student zich verbreden of verdiepen.

Het panel stelt op basis van het bezoek vast dat het didactische concept de studenten uitnodigt zich te laten zien. Dit wordt versterkt doordat het programma en de toetslijn congruent met elkaar zijn: activerend en praktijknabij. Een student die niet werkt, valt op en wordt bijgestuurd. Er zijn in de gekozen werkvormen veel schakelmogelijkheden tussen theorie en praktijk. Doordat Iselinge een kleine gemeenschap vormt en de docenten een voorbeeldrol vervullen, liggen het formele en het verborgen curriculum dichtbij elkaar. Het viel het panel op dat er geen aparte didactiek is voor de deeltijdstudenten, bijvoorbeeld door te werken volgens principes van volwasseneneducatie. Hier valt nog enige winst te behalen.

Academische pabo

De voltijd academische variant wil talentvolle havisten en vwo'ers opleiden tot leerkrachten met academische ambities. Het opleidingsconcept van deze variant hanteert daartoe als uitgangspunten:

- synergie tussen het pabo-programma en het schakelprogramma van de OU;
- een veelzijdige kijk op onderwijs;
- confrontatie met onderzoek en innovaties.

Van studenten op de academische pabo wordt een hoger beheersingsniveau verwacht dan van de reguliere studenten.

Het onderwijs vindt plaats in kleine groepen met nauw contact tussen docenten en studenten. De studenten maken bij de uitvoering van hun taken vaker dan de reguliere studenten gebruik van de infrastructuur van de basisschool en ze delen hun kennis regelmatig tijdens conferenties op de pabo of op opleidingsscholen.

De gehanteerde werkvormen variëren per beroepsrol. In de rol van onderwijsverzorger zijn de werkvormen gelijk aan die van de reguliere voltijdopleiding. Bij de rol van *instructional leader* werken de studenten in werkgroepen, maar vooral zelfstandig aan literatuur- en praktijkonderzoek. Als innovatief ontwerper ontwerpt de student onderwijs in werkgroepen die deels begeleid worden, en op de opleidingsschool. De onderzoekspractica worden begeleid door docenten van Iselinge en beoordeeld door de OU.

De opmerkingen van het panel over de reguliere opleiding gelden a fortiori voor de academische variant: het is een consequent en uitdagend programma dat studenten uitnodigt zich te laten zien.

Overwegingen en conclusie

Het panel concludeert dat het didactische concept en de gekozen werkvormen de studenten aanzetten tot actief studeergedrag. Zowel de congruentie met de toetsing, de schakelmogelijkheden tussen theorie en praktijk als de nabijheid van de docenten zorgen voor een activerend en uitdagend programma. Het panel ziet een consequent en uitdagend programma, vooral voor de twee voltijdvarianten. De deeltijdstudenten zouden nog beter geholpen zijn als de opleiding voor hen gebruik maakt van principes van volwasseneneducatie.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 5   Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Toelatingseisen

Studenten met een havo-, vwo- of mbo-4-diploma zijn toelaatbaar tot de opleiding. Ook degenen met een getuigschrift van een hoger niveau of met een verklaring van de examencommissie op basis van de 21+-regeling kunnen worden toegelaten. Vrijwel alle studenten komen van havo, vwo of mbo.

Vrijstellingen

Aspirant-studenten kunnen met overlegging van bewijzen een aanvraag indienen voor vrijstellingen of inschrijving in een tweede of hoger studiejaar. Op advies van het EVC-bureau neemt de examencommissie hierover een besluit.

Naast de reguliere deeltijdvariant is er een deeltijd verkorte opleiding. Hiervoor komen studenten in aanmerking die een volledige hbo- of wo-bachelor of master van minimaal 240 EC hebben afgerond. Zij kunnen op basis van eerder verworven competenties vrijgesteld worden van bepaalde toetsen en modules en kunnen de studiepunten in kortere tijd verwerven. In 2013-2014 zijn vier studenten met dit verkorte programma gestart. Om een mogelijk tekort aan praktijkervaring in deze variant te voorkomen, lopen studenten van de verkorte deeltijdopleiding een dag stage per week extra.

Het panel heeft tijdens het bezoek de werkwijze van het EVC-bureau en een aantal vrijstellingsdossiers bekeken en met de opleiding besproken. Het panel heeft zich ervan vergewist dat vrijstellingen op basis van overgelegde bewijzen worden verleend en dat het EVC-bureau en de examencommissie alleen vrijstelling voorstellen respectievelijk toekennen als dat inhoudelijk gerechtvaardigd is. Zo krijgt een aspirant-student met een hbo- of wo-bachelordiploma niet automatisch vrijstelling voor onderzoeksonderdelen, maar alleen als het onderzoek in de vooropleiding aansluit bij de context van de pabo en het domein van onderwijs. Het panel vindt dit een verstandige werkwijze.

Voorlichting

Iselinge organiseert open dagen en open avonden om aspirant-studenten voor te lichten over de opleiding. Er zijn ook kijk- en meeloopdagen zodat aspirant-studenten op de pabo en een basisschool de opleiding en het beroep kunnen ervaren. Daarnaast is er informatie te vinden op de website en is er een wervingscampagne '*Nieuwe Meesters (en juffen natuurlijk)*' met als leuze '*Leer voor je leven*'.

Introductie

Na inschrijving is er een verplichte introductiedag op de pabo. De studenten leggen toetsen af waarin hun kennis van de vakken rekenen, taal, Engels, aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek en hun vaardigheid in het schrijven van teksten worden beoordeeld. Aan het eind van de dag hebben de studenten hun eigen zelfstudieadvies opgesteld. Na de introductiedag wordt de aspirant-student uitgenodigd op een basisschool, waar een studiekeuzegesprek plaatsvindt met een studieloopbaanbegeleider van de opleiding, de studiekeuzecheck. Het gesprek wordt afgesloten met een studieadvies dat positief of negatief kan zijn. Het advies kan ook inhouden om het toelatingstraject voor de academische pabo te doorlopen of om deel te nemen aan de zomercursus of een deficiëntieprogramma. Iselinge signaleert dat het studiekeuzegesprek nog niet heeft geleid tot vermindering van de uitval in het eerste halve jaar van de opleiding.

Kwaliteit van de instroom

Sinds 2010 is de instroom uit de havo gestegen van 50 procent tot meer dan 60 procent, terwijl die uit het mbo is gedaald van ongeveer 40 procent tot iets meer dan 30 procent. De instroom uit het vwo is afgenomen van ruim tien procent tot minder dan vijf procent. In het eerste jaar doen de mbo-instroomers het goed in de stage maar scoren ze vaker onvoldoende op de kennistoetsen.

Iselinge verwacht dat deze resultaten de komende jaren beter zullen worden omdat er de laatste jaren intensieve samenwerking bestaat met het regionale opleidingscentrum Graafschap College om te zorgen voor een goede aansluiting tussen toetsing op 3F-niveau in het mbo en de kennisbasis pabo. Alle aspirant-studenten kunnen in het voorlaatste jaar van hun vooropleiding (havo, vwo, mbo) toetsen rekenen en taal komen maken op de hogeschool. In 2013 hebben 46 studenten van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Om tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar leerkrachten met een master wil Iselinge meer studenten in het vwo werven voor de academische variant. Daarvoor zijn afspraken gemaakt met decanen in het voortgezet onderwijs. Dit heeft geleid tot een verhoging van de instroom: na zeer lage instroomaantallen in de afgelopen jaren zijn in 2014-2015 vijftien studenten gestart.

Deficiëntieprogramma's

Iselinge organiseert jaarlijks een trainingsprogramma rekenen en taal voor aspirant-studenten die in het laatste jaar van mbo of havo zitten. In de zomer voor het eerste studiejaar wordt een zomercursus rekenen en taal georganiseerd. Iselinge participeert in een landelijk initiatief om een nieuw trainingsprogramma te ontwikkelen voor aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek, ter voorbereiding op de nieuwe instroomeisen per 2015-2016. Ook is er behoefte aan een programma voor Engels.

In de propedeuse kunnen studenten ondersteuningslessen volgen voor rekenen, taal, Engels, aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek ter voorbereiding op de landelijke toetsen. Voor wie na het tweede aanbod nog geen voldoende heeft behaald, is er individuele tutorbegeleiding. Het panel waardeert deze intensieve ondersteuning.

Overwegingen en conclusie

Het panel concludeert dat Iselinge de potentiële studenten goed in beeld heeft. De samenwerking met het Graafschap College en de contacten met de vwo-schooldecanen leiden tot verhoging van de kwaliteit van de instroom. Iselinge houdt terecht de instroomeisen hoog, ook in tijden van krimp, en laat zich niet verleiden tot het verlenen van onterechte vrijstellingen. Instromende studenten die het nodig hebben, krijgen uitgebreide ondersteuningsmogelijkheden, zowel voorafgaand aan als in het begin van de studie.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 6   Studeerbaarheid

Het programma is studeerbaar.

Bevindingen

Spreiding studielast

De opleiding heeft een studielast van 240 EC, gespreid over vier studiejaar van elk 60 EC. Bij de academische pabo komen daar 34,4 EC bij, verdeeld over de vier studiejaar. Voor elk studiejaar wordt een jaarrooster opgesteld waarin lesdagen, stagedagen, zelfstudiedagen en toetsweken zijn opgenomen. Twee weken voor het begin van een semester is het uitgewerkte rooster beschikbaar. Het panel is op basis van de gesprekken met studenten van oordeel dat het programma goed georganiseerd is, waardoor er geen piekperiodes zijn en een overdosis aan toetsen wordt voorkomen. Er zijn geen logistieke knelpunten. Studenten vinden dat ze het druk hebben, maar dat duidelijk is wat van hen verwacht wordt en dat ze goed begeleid worden. Als een student incidenteel in de schoolpraktijk onvoldoende mogelijkheid krijgt een stageopdracht uit te voeren, wordt daar altijd snel een oplossing voor gevonden.

Contacttijd

Onder contacttijd wordt de tijd verstaan waarin studenten onder leiding van een docent les krijgen of direct begeleid worden. In de reguliere voltijdopleiding hebben studenten in het eerste jaar 12 uur per week contacttijd en in het tweede jaar 12,4 uur. Bij het opstellen van het rooster wordt uitgegaan van vier tot acht lessen per dag met zo weinig mogelijk tussenuren. De deeltijdopleiding heeft les op maandag- en woensdagavond en soms aanvullend op dinsdagavond. Deze studenten hebben minder contacttijd en meer tijd voor zelfstudie. Ook studenten van de academische pabo hebben minder contacttijd. Zij besteden meer tijd in de opleidingsschool om onderzoek te doen en presentaties te geven. Het panel vindt de hoeveelheid contacttijd passend bij de verschillende varianten.

Uitval

De kritische reflectie vermeldt dat het studierendement ondanks de spreiding van de studielast tegenvalt. Uitval wordt veroorzaakt doordat studenten bij nader inzien geen leraar willen worden of het niveau niet aankunnen. Iselinge geeft aan hier bij de voorlichting extra aandacht aan te besteden, maar de resultaten daarvan zijn nog niet zichtbaar. De opleiding wil de inhoudelijke eisen die aan studenten gesteld worden, niet verlagen, ook niet als toetsresultaten tegenvallen. Bij de deeltijdopleiding vallen studenten veelal uit omdat de combinatie van studie, werk en/of privé zwaar is. De uitval bij de academische pabo wordt veroorzaakt doordat studenten het niveau niet aankunnen en een onjuist beeld van de onderwijskunde hadden. Het panel herkent de uitvalsoorzaken: ze zijn kenmerkend voor de verschillende groepen studenten en hun verwachtingen. Mede op basis van de gesprekken met de studenten, docenten en alumni stelt het panel vast dat de uitval op terechte gronden plaatsvindt en niet te wijten is aan een tekort aan voorlichting of begeleiding. Het is terecht dat Iselinge de inhoudelijke eisen hoog houdt.

Vertraging

Studievertraging wordt volgens de kritische reflectie voor een groot deel verklaard door uitstelgedrag van studenten en doordat de invulling van het schoolontwikkelthema in het derde studiejaar soms pas laat bekend is. Studenten die bij hun afstudeerwerkstuk niet in een leernetwerk participeren, voelen zich eenzaam in het afstudeerproces. De opleiding heeft een groot aantal maatregelen getroffen. Om het uitstelgedrag tegen te gaan wordt gewerkt met (feedback op) deelproducten bij grotere toetseenheden, onderwijs in studievaardigheden en plannen, en een betere spreiding van toetsgelegenheden. Voor het afstudeerwerkstuk zijn meer leernetwerken gestart, komt er een gezamenlijk startmoment en een vaste inleverdatum, en wordt er meer contacttijd ingepland. De minor is verplaatst naar het derde studiejaar en er zijn specifieke studieloopbaanbegeleiders voor vertraagde studenten. In 2014-2015 vindt een herbezinning plaats op de huidige vorm van de deeltijdopleiding. Het panel waardeert de open en kritische wijze waarop de opleiding zichzelf op dit aspect de maat genomen heeft en verbetermaatregelen heeft genomen. Het opleidingsrendement is naar het oordeel van het panel adequaat.

Functiebeperking

Studenten met een functiebeperking worden begeleid door de decaan. Afspraken worden vastgelegd in het studentvolgsysteem en gedeeld met de studieloopbaanbegeleider van de student. Er is geen specifiek beleid voor studenten met een functiebeperking.

Overwegingen en conclusie

Het panel vindt het programma van Iselinge goed studeerbaar. Contacttijd, opdrachten en toetsen zijn goed gespreid. Het programma is pittig, vooral voor deeltijdstudenten, maar mede door de begeleiding en duidelijkheid te doen. Als studenten uitvallen is dat op terechte gronden. De opleiding werkt proactief aan mogelijkheden om vertraging tegen te gaan.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 7   Duur

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

Alle varianten van de bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs omvatten 240 EC conform de wettelijke eisen voor een hbo-bachelorprogramma. Bij standaard 6 (Studeerbaarheid) heeft het panel onderbouwd dat de EC's voor de programmaonderdelen evenwichtig zijn gespreid binnen en over de studiefasen. Bij standaard 5 heeft het panel bevestigd dat de vrijstellingen voor de verkorte deeltijdopleiding op terechte gronden worden toegekend door de examencommissie.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding in alle varianten voldoet aan de wettelijke vereisten van 240 EC voor een hbo-bachelorprogramma.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Personeel

Standaard 8   Personeelsbeleid

<i>De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.</i>
--

Bevindingen

Visie op personeelsbeleid

Iselinge wil, zo stelt de kritische reflectie, voor haar medewerkers een goede werkgever zijn zodat zij hun talenten kunnen benutten. Daarbij verwacht ze van haar medewerkers dat zij zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen professionele ontwikkeling en voor de opleiding van de studenten. De kritische reflectie vermeldt dat de hogeschool zoekt naar de juiste balans tussen professionele ruimte en verantwoordelijkheid, tussen vertrouwen en sturing. Tijdens het bezoek kwam in de gesprekken met het personeel en het management duidelijk naar voren dat Iselinge bezig is met een cultuuromslag van een familiale naar een professionele cultuur. Het panel kon daarbij vaststellen dat dit een goede ontwikkeling is waar veel aandacht aan besteed wordt en waarvoor een breed draagvlak bestaat. Er is een cultuur ontstaan waarin medewerkers elkaar informeel aanspreken als dat nodig is, terwijl dat ook formeel door de gesprekkencyclus (zie hieronder) geborgd is. Docenten gaan zichtbaar ontspannen met elkaar om.

Voor een kleine instelling als Iselinge is een van de belangrijkste opgaven om te zorgen dat 'alle honken goed bezet zijn'. Het panel kon waarnemen dat Iselinge dit goed in beeld heeft en zoekt naar creatieve oplossingen als er een probleem dreigt. Zo vindt het panel het een goede werkwijze dat Iselinge studentassistenten inzet: capabele net afgestudeerde studenten die door de werkgelegenheidsproblemen in de regio geen aanstelling op een school hebben kunnen vinden. Op deze wijze leveren ze een bijdrage als junior-docenten en blijven ze voor het onderwijssysteem behouden

Functionerings- en beoordelingsbeleid

In de strategische personeelsplanning is beschreven welke competenties de hogeschool voor de komende jaren nodig heeft en welke beschikbaar zijn. De werkzaamheden van alle medewerkers zijn vastgelegd in rolprofielen.

Voor elke rol zijn resultaatdoelstellingen, prestatie-indicatoren, competenties en kennis & vaardigheden omschreven. Sinds 2010 werkt Iselinge met een jaarlijkse gesprekkencyclus: een planningsgesprek in april/mei, een functioneringsgesprek in november/december en een beoordelingsgesprek in april/mei. Het beoordelingsgesprek en het planningsgesprek vallen in de praktijk meestal samen. Management en medewerkers zijn tevreden over de gesprekkencyclus omdat het bijdraagt aan duidelijkheid over afspraken, eventuele problemen en professionaliseringsbehoeften. Het panel vindt dit belangrijke instrumenten voor een goed personeelsbeleid.

Professionaliseringsbeleid

De hogeschool stelt elke twee jaar een professionaliseringsplan op om te zorgen dat medewerkers systematisch kunnen werken aan de ontwikkeling van hun professionaliteit en kunnen inspelen op veranderingen. Professionalisering wordt breed opgevat en omvat niet alleen cursussen of opleidingen, maar ook intervisie, bijhouden van vakliteratuur et cetera. Elke docent met een aanstelling van 0,4 fte of meer heeft recht op ten minste veertig uur voor professionalisering per jaar. Voor professionalisering is jaarlijks zes procent van het jaarbudget beschikbaar.

Met het professionaliseringsplan voor de komende twee jaar wil Iselinge inspelen op de verwachte krimp in studentenaantallen (en daardoor ook in personeel) en op de prestatieafspraken die met het ministerie van OCW zijn gemaakt. De focus ligt op het opleiden van docenten op masterniveau en het verbeteren van specifieke onderzoeks-, vakinhoudelijke en didactische vaardigheden, bijvoorbeeld in het gebruik van moderne media. In vergelijking met enkele jaren geleden zijn er nu veel meer faciliteiten (tijd) beschikbaar voor docenten die een masteropleiding willen volgen, wat het draagvlak hiervoor duidelijk heeft verhoogd, zo bleek uit de gesprekken.

Naast de individuele cursussen en opleidingen zijn er studiedagen en ontwikkelweken voor het hele docententeam. In 2013-2014 betrof dit trainingen over onderzoeksvaardigheden, toetsconstructie en begeleidingsvaardigheden. Iselinge wil dit type trainingen ook gaan aanbieden aan interne opleiders.

Overwegingen en conclusie

Het panel waardeert de verschillende onderdelen van het personeelsbeleid, waarmee Iselinge zich daadwerkelijk een werkgever betoont die mogelijkheden biedt aan het personeel om zijn kwaliteiten te ontwikkelen. De omslag van een familiale naar een professionele cultuur en het professionaliseringsbeleid zijn ongeveer twee jaar geleden ingezet en hebben al tot zichtbare resultaten geleid. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat dit in de toekomst zijn vruchten zal blijven afwerpen, gezien de volle aandacht die het management hieraan besteedt en het draagvlak dat het panel ervoor proefde in alle gesprekken.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 9   Kwaliteit van het personeel

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

Tijdens het bezoek trof het panel overtuigde professionals aan met een hoge betrokkenheid: bij de studenten, onderling en op hun professionele taak. Iselinge is erin geslaagd van de nood een deugd te maken. De kleinschaligheid heeft gedwongen tot creatieve en 'eigenwijze' oplossingen. Zo wordt de tweede beoordelaar voor de afstudeerwerken *at random* geselecteerd en kan dit dus ook een docent uit een ander vakgebied zijn. Het panel waardeert deze openheid naar elkaar en de frisse blik die het oplevert. De onderlinge waardering voor elkaars deskundigheid zorgt ervoor dat de vakspecifieke beoordeling, bijvoorbeeld van de actualiteit en relevantie van gebruikte literatuur, toch voldoende uit de verf komt. Het aanstellen van studentassistenten is bij standaard 8 al genoemd. Andere uitingen van originaliteit zijn voor het panel de benoeming van een van de docenten tot huisdichter en het feit dat zelfs het toetsbeleid een eigen motto heeft gekregen (activerend en praktijknabij).

Alle docenten vervullen een scala aan rollen, wat de hechtheid van het team ten goede komt. Het zorgt ook voor een sterke integratie van theorie en beroepspraktijk en tussen de verschillende vakken en lijnen. Docenten hebben oog voor elkaars sterkten en zwakten en bieden ondersteuning bij elkaars leervragen.

Vakinhoudelijke kennis

De kritische reflectie beschrijft dat zestien van de 27 docenten een opleiding in hun vakgebied op masterniveau (59,3 procent) hebben afgerond, dat zeven docenten een masteropleiding volgen en twee docenten een promotietraject. Inmiddels is een van deze docenten gepromoveerd en heeft een ander zijn mastertitel behaald. De docenten maken op grond van hun vakdeskundigheid deel uit van een expertgroep. De expertgroepen betreffen alle schoolvakken, onderwijskunde/pedagogiek, identiteit, media en onderzoek. Tijdens de gesprekken kon het panel waarnemen dat de docenten intensief met hun vak bezig zijn.

Didactische kwalificaties

Alle docenten hebben een lerarenopleiding afgerond of beschikken op andere gronden over een didactische bekwaamheid. De kwaliteit van de lessen wordt gevolgd door lesbezoeken, intervisie en metingen van studententevredenheid. Met docenten die door hun studenten met een cijfer lager dan 6 worden beoordeeld, worden tijdens het planningsgesprek afspraken gemaakt voor coaching of bijscholing. Bij tijdelijke docenten wordt in zo'n geval het contract niet verlengd. Iselinge heeft het afgelopen jaar voor het hele team vier dagdelen training op het gebied van toetsconstructie en drie dagdelen over begeleidingsvaardigheden georganiseerd. Deze informatie uit de kritische reflectie kon door het panel tijdens het bezoek worden geverifieerd. Vrijwel alle docenten zijn voortdurend bezig naar nieuwe wegen te zoeken om hun vak over te dragen en de betekenis van hun vak voor het beroep duidelijk te maken.

Het panel zou de docenten willen omschrijven als specialisten met een generalistisch hart. De studenten bevestigen dat de meeste docenten het goede voorbeeld geven, hoewel niet iedereen even inspirerend weet les te geven. Ze waarderen het dat docenten open staan voor kritiek en dat ze hun onderwijs aanpassen indien nodig.

Kennis van onderzoek

Het overzicht dat het panel heeft ontvangen, vermeldt dat alle docenten competent zijn in het uitvoeren en begeleiden van onderzoek. Het panel is op grond van de gesprekken en de kwaliteit van (de feedback op) de afstudeerwerken van oordeel dat er sprake is van een hoge deskundigheid op het terrein van onderzoek. Desondanks verwacht Iselinge dat er op termijn meer onderzoekscompetenties nodig zijn. Daarom worden docenten extra geschoold (vijf dagdelen voor het docententeam in 2013-2014). Het panel vindt dit wederom een uiting van de kritische en proactieve wijze waarop Iselinge haar eigen kwaliteit bewaakt.

Interne opleiders

Interne opleiders voeren taken uit in de begeleiding en beoordeling van docenten op de opleidingsscholen. Ze zijn hiervoor door Iselinge opgeleid en gecertificeerd. De kwaliteit van de opleiders wordt bewaakt door overleg tussen de contactdocent, de interne opleider en de schoolleider en door studenttevredenheidsmetingen. De kwaliteit van de beoordeling in de stage is door de inzet van de interne opleiders verhoogd. Wanneer er signalen zijn uit evaluaties, de examencommissie of op grond van rendementgegevens vindt een gesprek plaats tussen de coördinator opleiding & veld en de schoolleider. Zo nodig wordt de rol van beoordelaar niet (meer) bij de interne opleider belegd.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt met waardering vast dat Iselinge een uitstekend en zeer gemotiveerd docentencorps heeft dat het beste omschreven kan worden als 'klein maar fijn'. Het panel trof een team van bescheiden en authentieke professionals aan dat gezamenlijk in staat is de verschillende rollen op creatieve en eigen wijze te vervullen. De docenten zijn overtuigde professionals die open staan voor elkaar, hun studenten en nieuwe ontwikkelingen. Het panel is van oordeel dat de kwaliteit die tijdens het bezoek naar voren kwam, niet alleen voldoet aan de criteria voor 'goed' (een gekwalificeerd en hecht docententeam) maar daar duidelijk boven uitstijgt. Het panel vindt dat het team gekenmerkt wordt door de kernwoorden voor 'excellent', namelijk innovatief en origineel.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **excellent**.

Standaard 10   Kwantiteit van het personeel

<i>De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.</i>
--

Bevindingen

In totaal werken er bij Iselinge 53 medewerkers (37,7 fte). Daarvan zijn er 27 (21,1 fte) docent. De docent-studentratio was op peildatum 1 oktober 2013 1: 20,1.

In deze berekening is de volledige aanstelling van de docenten gebruikt, inclusief tijd voor leeftijds- of ouderschapsverlof en inclusief tijd voor professionalisering en overleg.

Jaarlijks wordt een begroting opgesteld van de taakgebieden en het aantal uren die een docent daarvoor beschikbaar heeft. Er worden negen taakgebieden onderscheiden: coördinatie, begeleiding, les geven, toetsing, praktijkgerelateerde taken, taken bij studentactiviteiten, opleidingsbrede taken, innovatie en beleidsregelingen/verlof.

In de kritische reflectie wordt opgemerkt dat studenten op een aantal aspecten minder tevreden zijn over de docenten dan de opleiding nastreeft. Als verklaring wordt vermeld dat dit deels ligt aan de hoge werkdruk van de docenten die daardoor niet altijd aan de begeleidingsvraag van studenten kunnen voldoen. Tijdens het bezoek herkende het panel de hoge werkdruk. De studenten uitten tijdens het bezoek overigens geen klachten over de bereikbaarheid of begeleiding van hun docenten. Het panel vindt de werkdruk niet verwonderlijk, gezien het grote aantal taken en rollen dat door een kleine groep docenten moet worden uitgevoerd. Het management heeft de fragiliteit goed in beeld. Behalve de deels innovatieve maatregelen die de hogeschool al heeft ingezet (zie standaard 8 en 9) dient hier nog de inzet van de opleidingsscholen en hun interne opleiders genoemd te worden. De inzet van de interne opleiders heeft de rol van de stagebegeleiders verlicht. Op deze manier maakt Iselinge wederom van de nood een deugd en geeft het invulling aan het tweede kenmerk van de opleiding, namelijk het 'samen werken'.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft gezien dat er bij Iselinge ondanks een klein personeelsbestand veel werk wordt verzet. De kwetsbaarheid hiervan is goed in beeld en er zijn diverse maatregelen genomen om dit zoveel mogelijk op te vangen, waardoor de kwaliteit op peil blijft. Desondanks blijft er sprake van een afbreukrisico.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Voorzieningen

Standaard 11   Materiële voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Iselinge is gevestigd in een gebouw dat bestaat uit een opleidingsgebouw en een kantoorgebouw. In het opleidingsgebouw is een centrale hal en zijn lokalen waar hoorcolleges en werkgroepen worden verzorgd. In het kantoorgebouw zijn de werkplekken voor docenten, vergaderruimtes en kleinere ruimtes voor overleg en gesprekken.

Tussen de twee gebouwen zijn een sportzaal en het Kenniscentrum Onderwijs (KCO). Het opleidingsgebouw werd tijdens het visitatiebezoek verbouwd om beter aan te sluiten bij het didactische concept en de ambities van Iselinge: het vernieuwde gebouw zal meer typen werkplekken bieden, waaronder stilteplekken. Ook zullen er minder vakspecifieke lokalen worden ingericht, maar zal er meer uitgegaan worden van integratie van vakken. De ruimtes zullen daardoor efficiënter benut kunnen worden.

In het KCO en twee lokalen zijn voldoende vaste werkstations, notebooks en tablets beschikbaar. In het KCO werkt een informatiespecialist. Studenten, medewerkers en de basisscholen in de regio kunnen er onderwijsliteratuur, -materialen en –middelen vinden. Materialen, zoals flipcamera's, stemkastjes en opnameapparatuur, kunnen geleend worden voor opdrachten in de stage. Het KCO biedt toegang tot de Onderwijsdatabank en ScienceDirect en biedt online service om materialen te raadplegen of reserveren. Iselinge deelt het kantoorgebouw met andere onderdelen van de IJsselgroep, waaronder de educatieve dienstverlening. Het panel vindt het een sterk punt dat er met hen goede afstemming plaatsvindt over de aanschaf van literatuur en methoden, waardoor dubbele aanschaf voorkomen wordt en de bibliotheek een meer dan gemiddeld leermiddelenpakket bezit.

De ICT-voorzieningen stellen studenten en medewerkers in staat om plaats- en tijdonafhankelijk te werken en om online samen te werken. Er is een Wi-Fi netwerk en vrijwel alle onderwijsruimten zijn uitgerust met een digitaal bord met bijbehorende voorzieningen. Iselinge gebruikt drie systemen om het onderwijsproces te ondersteunen. Het Studenteninformatiepunt (STIP) biedt roosterinformatie, TrajectPlanner is het studie-informatie en studentvolgsysteem en N@Tschool! is de elektronische leeromgeving. Er is educatieve software voor het primair onderwijs beschikbaar. Het panel vindt dat STIP overzichtelijke en toegankelijke informatie verschaft en dat N@Tschool! goed werkt.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat Iselinge alle faciliteiten biedt die voor goed onderwijs nodig zijn. Dit is extra te waarderen omdat het als kleine organisatie niet eenvoudig is alles te onderhouden. De combinatie met andere onderdelen van de IJsselgroep is hierbij een pre, die slim wordt benut.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 12   Studiebegeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Studiebegeleiding

Studenten worden voorbereid op kennistoetsen door diagnostische toetsen die worden nabesproken. Bij werkstukken worden begeleidende docenten ingezet die zorgen voor de voorbereiding, organisatorische afspraken en feedback op deelproducten. Deze docent beoordeelt aan het eind ook het werk van de student. Voor extra begeleiding van (groepjes) studenten worden soms studentassistenten of tutoren ingezet. De ervaringen hiermee zijn positief. De studenten lieten het panel weten dat ze zich goed begeleid voelen en altijd bij een docent terecht kunnen als er iets is.

De studiebegeleiding op de pabo ligt in handen van studieloopbaanbegeleiders. Deze docenten zijn gekoppeld aan een klas (eerste studiejaren) of groep studenten in een traject (laatste studiejaren). Ze begeleiden de studenten bij het stellen van en reflecteren op persoonlijke doelen, coachen de ontwikkeling van het zelfsturende vermogen van de student en monitoren als mentor de studievoortgang. Het panel waardeert de extra intensieve begeleiding in de beginfase van de opleiding, zodat studenten een goede introductie krijgen en zich snel thuis voelen.

In de opleidingsschool wordt de student begeleid door de mentor en de interne opleider. De interne opleider is een hiertoe door Iselinge opgeleide basisschoolleerkracht die de studenten begeleidt bij de leeractiviteiten in de school. De interne opleider kijkt bij de student in de groep en is aanwezig tijdens intervisie met andere studenten en leerkrachten op de school. Elke school heeft een contactdocent van Iselinge. Deze komt tijdens een stage ook een enkele keer in de klas kijken, wat de verbinding tussen binnen- en buitenschools leren versterkt. Ongeveer tien procent van de studenten loopt stage op een niet-opleidingsschool (zie standaard 3). Zij worden begeleid door een stagebegeleider, een docent van Iselinge.

Studenten die een specifieke begeleidingsbehoefte hebben (potentiële uitvallers, studenten met een functiebeperking of psychisch probleem) kunnen een beroep doen op de decaan. De decaan organiseert ook de studiekeuzecheck (zie standaard 5) en verzorgt voorlichting aan ouders op open dagen. Het is het panel duidelijk gebleken dat iedereen de studenten goed kent en dat een student niet verloren kan lopen.

Informatievoorziening

Organisatorische en procedurele informatie wordt verschaft via het digitale systeem STIP (Studenteninformatiepunt). Het bevat informatie over de planning van modules en toetsen, nieuwsberichten en documenten (bijvoorbeeld de Onderwijs- en Examenregeling en het Studentenstatuut).

Inhoudelijke en programmatische informatie is per fase te vinden in de elektronische leeromgeving N@Tschool!. In een mappenstructuur wordt per module de inhoud en de toetsing omschreven en kunnen docenten documenten en presentaties plaatsen. De studenten vertelden het panel dat ze de modulehandleidingen en beoordelingsmodellen waarderen om hun duidelijkheid. Het systeem is volgens de kritische reflectie weinig dynamisch doordat de nieuwe mogelijkheden die de laatste jaren in N@Tschool! zijn ontwikkeld op dit moment door Iselinge niet benut worden. Er is een projectgroep gestart om te zorgen voor een betere elektronische leeromgeving, in N@Tschool! of een ander systeem.

Administratieve en studievoortgangsinformatie wordt bijgehouden in TrajectPlanner. Studenten gebruiken het om zich in te schrijven voor toetsen en kunnen het overzicht van hun studieresultaten zien. Docenten kunnen op basis van de gegevens hun studenten volgen en begeleiden. Het streven is toetsresultaten binnen een week na de uitslag in TrajectPlanner op te nemen, wat het panel heel positief vindt. Het panel gaat ervan uit dat dat ook gebeurt, want heeft hierover geen andere geluiden gehoord.

Overwegingen en conclusie

Het panel waardeert de intensieve begeleiding die de studenten van Iselinge ontvangen. De lijnen zijn kort en er is veel aandacht voor iedere student. De intensiteit van de begeleiding is aangepast aan de studiefase waarin de student zich bevindt, zodat er voldoende ruimte is voor groeiende zelfsturing. Er is een goede taakverdeling en afstemming tussen de begeleiding op de pabo en in de praktijk. De inhoudelijke en procedurele informatievoorziening is goed op orde en wordt ondersteund door goedwerkende systemen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Kwaliteitszorg

Standaard 13   Evaluatie resultaten

<i>De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.</i>

Bevindingen

Iselinge hanteert een kwaliteitshandboek waarin de PDCA-cyclus wordt beschreven in termen van instellingsplan, jaarplan en projectplan. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn omschreven en belegd bij functionarissen. Op de thema's doelstellingen, programma, personeel, voorzieningen, resultaten onderwijs, resultaten onderzoek en kwaliteitszorg zijn kwaliteitsdoelstellingen geformuleerd, die vervolgens in jaarplannen zijn uitgewerkt. De jaarplannen vormen de grondslag voor de jaarlijkse managementcyclus. De planeigenaren (teamcoördinatoren, coördinator opleiding & veld, beleidsadviseur innovatie) zetten de afspraken om in een PDCA-cyclus en rapporteren over de resultaten aan de directeur.

Tweemaal per jaar bespreekt het managementteam de managementreview en wordt een verbeterplan opgesteld. Hierdoor is een begin gemaakt met het sluiten van de kwaliteitscirkel. Iselinge is zich ervan bewust dat dit nog beter kan, maar het panel vindt het terecht dat de hogeschool een pragmatische aanpak heeft gekozen en zichzelf realistische doelen stelt. Niet alles kan tegelijk worden aangepakt.

Het panel heeft de laatste managementreview en de evaluatie van de jaarplannen 2013-2014 ingezien en vindt dat daarin open en concreet wordt beschreven of de prestatieafspraken zijn behaald en op welke punten verbetering nodig is. Het panel vindt dit een bewijs van de verzakelijkte en geprofessionaliseerde cultuur in Iselinge. Ook de kritische reflectie is een openhartige weergave van de stand van zaken, waarin Iselinge zich naar het oordeel van het panel te bescheiden heeft opgesteld en zichzelf enigszins heeft ondergewaardeerd.

Om na te gaan of streefdoelen gehaald worden vinden periodiek evaluaties plaats onder studenten, alumni, stagescholen en afnemend veld. Verbeterplannen werden in het verleden opgesteld en uitgevoerd onder toezicht van een kwaliteitsmanager, maar zijn nu de verantwoordelijkheid van de betreffende planeigenaren. Het panel vindt dit een goede stap. Met ingang van 2014-2015 zal een vernieuwd studenttevredenheidsonderzoek worden opgezet en uitgevoerd door een extern adviesbureau, Integron. Daarnaast zijn de afgelopen twee jaar diverse intercollegiale en interne audits uitgevoerd over toetsing, het afstudeerwerkstuk, de praktijkbeoordeling, het presentatieportfolio en de opleidingsschool.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft met waardering de opmerkelijk openhartige kritische reflectie gelezen. Het panel stelt vast dat de culturomslag naar een meer professionele en zakelijke aanpak (zie standaard 8) ook zijn weerslag heeft gevonden in het kwaliteitsbeleid. De punten waar het aan schort komen op tafel en er blijft niets onder de pet. Kwaliteitszorg is onderdeel van alle processen en de verantwoordelijkheid is terecht bij de planeigenaren belegd. Iselinge gaat pragmatisch om met verdere versterking van de PDCA-cyclus en wordt naar het oordeel van het panel steeds beter in het verbeteren.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 14   Verbetermaatregelen

De uitkomsten van deze evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

Zoals beschreven bij standaard 13 worden op basis van de evaluatie-uitkomsten voorstellen voor verbetermaatregelen geformuleerd en door het managementteam vastgelegd in jaarplannen en onderliggende projectplannen.

De verantwoordelijkheid voor de verbetermaatregelen wordt belegd bij de planeigenaren (teamcoördinatoren, coördinator opleiding & veld, beleidsadviseur innovatie). Er zijn ook verbetermaatregelen die voortkomen uit resonansgroepen en kernteams en die weinig inspanning vragen. Deze worden vastgelegd in verslagen van bijeenkomsten en direct doorgevoerd. Het panel waardeert deze proactieve aanpak.

De kritische reflectie geeft een overzicht van de verbetermaatregelen die in 2013-2014 in het managementteam besproken zijn en tot welke resultaten die vervolgens op basis van de jaarplannen hebben geleid.

De visitatie in 2008 was grotendeels positief. De punten die volgens de visitatiecommissie in aanmerking kwamen voor verbetering, hebben alle tot verbetermaatregelen geleid: een vernieuwd curriculum met meer samenhang en een meer activerende inhoud, vervanging van de casustoetsen, aandacht voor de werkdruk bij docenten en versterking van hun onderzoeksvaardigheid, verbetering van de informatievoorziening aan studenten, een vernieuwd kwaliteitszorgsysteem, aanpassing van de beoordelingsprocedure van afstudeerwerkstukken en bijbehorende training van de docenten, en zichtbaar maken van het rendement van toetsen en voortgang in de opleidingsvarianten.

Overwegingen en conclusie

Het panel vindt dat het overzicht aan ingezette verbetermaatregelen goed laat zien hoe hard Iselinge de laatste jaren heeft gewerkt aan verbetering. Er is veel werk verzet en dat werpt zijn vruchten af.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 15   Betrokkenheid bij kwaliteitszorg

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

Iselinge betreft alle belanghebbenden bij de kwaliteitszorg. De medezeggenschapsraad, bestaande uit vier studenten en vier medewerkers, heeft ingestemd met het kwaliteitshandboek en adviseert het managementteam over te nemen verbetermaatregelen naar aanleiding van de halfjaarlijkse managementreview.

De opleidingscommissie bestaat uit vier studenten, drie collega's uit het veld (interne opleiders) en een docent. In de commissie worden de uitkomsten van evaluaties besproken inclusief de door het managementteam voorgestelde verbeteracties. De opleidingscommissie geeft daar advies over. De rode draad in de besprekingen van de opleidingscommissie is de Onderwijs- en Examenregeling (OER), waarbij de frisse blik van de studentleden op zaken die voor medewerkers vanzelfsprekend (geworden) zijn, gewaardeerd en benut wordt, zo vernam het panel tijdens het bezoek.

De examencommissie gebruikt de toetsrendementen om de kwaliteit van toetsen te bewaken en te verbeteren. De examencommissie heeft de afgelopen twee jaar advies gegeven over de beoordeling in de praktijk en over de beoordeling in de kennislijn. Dit heeft tot aanpassingen in de OER geleid.

Docenten voeren zelf evaluaties uit van modules en toetsen in ontwikkelweken aan de hand van vaste evaluatievragen. Daarnaast bespreken ze in de teams de uitkomsten van evaluaties waarover ze via het intranet zijn geïnformeerd, en kunnen ze daarover adviseren.

Voorafgaand aan een evaluatie worden studenten over het doel ervan in een hoorcollege geïnformeerd. Na afloop worden de uitkomsten en de analyse daarvan besproken in de resonansgroepen en worden verbetervoorstellen gedaan. In de resonansgroepen zitten twee studenten per klas. Deze studenten wordt gevraagd de resultaten met hun klasgenoten te delen. Het verslag van de resonansgroepen wordt in de elektronische leeromgeving geplaatst zodat alle studenten en medewerkers er kennis van kunnen nemen. De teamcoördinator brengt de uitkomsten van de gesprekken in bij het managementteam zodat ze meegenomen kunnen worden in de jaarplannen of de kortlopende verbeteringen. Terugkoppeling van de uitkomsten van grote evaluaties (NSE en studenttevredenheid) vindt plaats door een nieuwsbericht op STIP te plaatsen. Het panel merkte tijdens het bezoek dat het systeem van de resonansgroepen goed werkt.

Elk jaar worden de alumni bevraagd over de opleiding, maar de respons was de laatste twee jaar niet hoog (31 en 26 procent). Er is inmiddels een studentassistent aangesteld om invulling te geven aan het alumnibeleid. Alumni zeiden in het gesprek met het panel dat ze voor zichzelf een brugfunctie zien als vertegenwoordigers van het hoger onderwijs in de regio. Dit illustreert goed de regionale verankering van de opleiding.

De Opleidingsschool en de stuurgroep daarvan bevorderen een goede afstemming met het regionale werkveld. Het afnemend beroepenveld wordt jaarlijks gevraagd naar hun tevredenheid over de afgestudeerden en de opleiding. De uitkomsten worden door de coördinator opleiding & veld tijdens de veldcontactdag besproken met bestuurders in het primair onderwijs en met de interne opleiders.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt met waardering vast dat Iselinge alle belanghebbenden actief betreft bij de interne kwaliteitszorg. Er is een goede afstemming met alle geledingen en de uitkomsten van de verschillende bevragingen worden zo vastgelegd dat de opvolging ervan goed traceerbaar is.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Toetsinstrumenten

De hogeschool heeft een toetsbeleid geformuleerd met als motto 'Activerend en praktijknabij'. Dit komt tot uitdrukking in de inzet van gevarieerde toetsinstrumenten. De toetstaken zijn zoveel mogelijk innovatief en authentiek en komen overeen met taken zoals ze in het (toekomstige) beroep van leraar basisonderwijs worden uitgevoerd. Kennistoetsen bestaan meestal uit een combinatie van meerkeuzevragen en open vragen. Andere toetsinstrumenten die ingezet worden zijn een werkstuk of presentatie, actieve participatie tijdens een activiteit, de uitvoering van beroepstaken in de stage en de opbouw van een digitaal portfolio. In de loop van de opleiding nemen de toetsen toe in complexiteit en omvang en is er meer sprake van integratie tussen vakken.

Transparantie

Studenten ontvangen vooraf via de elektronische leeromgeving informatie over de relevantie van de toets, deeltaken, literatuur of studiestof, toetsdoelen, een instructie, de cesuur en het beoordelingsmodel of voorbeeldvragen. Bij kennistoetsen krijgen de studenten bij de voorbereiding diagnostische vragen, bij werkstukken geeft de begeleidende docent feedback op deelproducten. Als de actieve participatie van een student niet aan de verwachtingen voldoet, stelt de docent de student hiervan op de hoogte en geeft de docent aan op welke wijze de student hieraan wel kan voldoen.

Feedback

Nadat de uitslag van een kennistoets bekend is gemaakt is er een gepland inzagemoment waarop de student de toets kan inzien onder begeleiding van een docent die betrokken was bij de beoordeling. Werkstukken, presentaties en beroepstaken worden beoordeeld aan de hand van gespecificeerde beoordelingsformulieren. De student krijgt een kopie van de ingevulde formulieren.

Toetstechnische kwaliteit

Het panel is onder de indruk van de doorwrochte wijze waarop toetsen worden ontwikkeld. Iselinge heeft een uitgekiend systeem ontwikkeld dat in de praktijk goed hanteerbaar is voor alle betrokkenen en leidt tot een consistent geheel aan toetsen.

Toetsen worden ontwikkeld door toetsconstructiegroepen in opdracht van de toetsbeleidsgroep die bestaat uit drie toetsregisseurs en de twee kernteamcoördinatoren. Een toetsconstructiedocument bevat informatie voor de student zoals hierboven omschreven, toetsitems of toetsvragen en antwoordmodellen. De examencommissie stelt het constructiedocument vast, eventueel na een aanpassingsronde, voordat de toets wordt vrijgegeven. Het panel vindt het een sterk punt dat Iselinge voor alle toetsvormen een volledig toetsconstructiedocument heeft ontwikkeld, ook voor de op het eerste gezicht minder grijpbare toetsen als 'actieve participatie' en het vereiste reflectieniveau in het presentatieportfolio. Hier is sprake van een voorbeeldige aanpak.

De validiteit wordt geborgd doordat het geheel aan toetsconstructiedocumenten wordt verantwoord in dekkingsmatrices per semester. Bij meerkeuzevragen wordt per item de p-waarde berekend en voordat de uitslag definitief wordt vastgesteld vindt een gesprek plaats tussen de toetsregisseur en de docent. Wanneer de resultaten daar aanleiding toe geven wordt een voorstel aan de examencommissie gedaan om een item te schrappen. Ingeleverde eindwerkstukken worden gecontroleerd op plagiaat.

Beoordeling

Ten behoeve van de betrouwbaarheid zijn voor de beoordeling van werkstukken, presentaties, beroepstaken, actieve participatie en het portfolio normen vastgelegd in het toetsconstructiedocument en uitgewerkt in beoordelingsformulieren. Het werkstuk afstuderen wordt door twee docenten afzonderlijk beoordeeld. De beoordelaar die niet bij de begeleiding betrokken was, stelt na overleg het cijfer vast. Zoals al vermeld bij standaard 9, wordt de tweede beoordelaar *at random* geselecteerd, waardoor de onafhankelijkheid maximaal geborgd wordt. De interne opleiders zijn door Iselinge geschoold en gecertificeerd als beoordelaar en worden jaarlijks door de examencommissie aangewezen als examiner, mits ze de terugkomdagen hebben bijgewoond. Op de terugkomdagen is beoordeling een vast agendapunt.

Doordat studenten vooraf alle informatie hebben, kunnen ze de beoordelingscriteria gebruiken als sturingsinstrument voor hun inzet en bewust toewerken naar een hoog cijfer. Het panel vindt dat Iselinge dit verder zou moeten stimuleren door uitstekende prestaties te belonen met het predicaat *cum laude*. Uit de gesprekken bleek dat hier al eerder over gesproken is en dat er steun voor bestaat. Waarschijnlijk moet het beoordelingsstelsel hiervoor op onderdelen worden verfijnd, maar naar het oordeel van het panel is dat zeker mogelijk. Studenten zouden het zeer op prijs stellen, zo bleek tijdens het bezoek.

Borging kwaliteit

De examencommissie bestaat uit een voorzitter, twee docenten en een extern lid met specifieke toetsdeskundigheid, afkomstig van Bureau ICE. De examencommissie is autonoom en onderzoekt de kwaliteit van de toetsen. Zij doet dat vooraf bij de vaststelling van alle toetsconstructiedocumenten en achteraf door analyse van de toetsresultaten. De examencommissie neemt ook besluiten over verzoeken van studenten en onderzoekt gevallen van mogelijke fraude.

Aan de hand van een aantal vrijstellingsdossiers (zie ook standaard 5) en een recent jaarverslag heeft het panel vastgesteld dat de examencommissie heldere procedures hanteert.

De laatste jaren zijn interne audits uitgevoerd van de eindproducten om vast te stellen of de toetsen geschikt waren om de beoogde eindkwalificaties vast te stellen en om na te gaan of de studenten inderdaad het beoogde eindniveau hadden behaald. De kritische reflectie geeft een samenvatting van de uitkomsten van de audit 2013-2014 en de maatregelen die naar aanleiding daarvan worden genomen. Daarnaast heeft Iselinge geparticipeerd in een intercollegiale audit in het verband van Interactum en laat het zich begeleiden door medewerkers van Bureau ICE.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

In de startbekwame fase zijn er drie specifieke toetsen waarin de student aantoont of het beoogde eindniveau is behaald: het werkstuk afstuderen, het presentatieportfolio en de praktijkbeoordeling startbekwaam. In het werkstuk afstuderen laten studenten zien dat ze op basis van een theoretisch kader een praktijkonderzoek kunnen uitvoeren naar aanleiding van een complex vraagstuk uit de onderwijspraktijk, en dat ze bruikbare opbrengsten op basis van het onderzoek kunnen ontwerpen. In het portfolio reflecteren de studenten op hun ontwikkeling, formuleren ze een visie op goed onderwijs en hun rol als leerkracht en formuleren ze hun groei in professionaliteit. Bij de praktijkbeoordeling startbekwaam wordt de student beoordeeld op de lesvoorbereiding, de lesuitvoering, de competenties tijdens de hele stage, de beroepshouding en het afrondende reflectieve gesprek.

Het panel heeft de boven beschreven afsluitende toetsen, inclusief de beoordeling, van een steekproef van 23 studenten (zie bijlage 6 voor een overzicht) nader bestudeerd. Het oordeel van het panel over de werkstukken afstuderen kwam in alle gevallen overeen met dat van de opleiding. Studenten gebruiken gevarieerde onderzoeksmethoden. Het panel vindt het een sterk punt dat studenten steeds expliciet de verbinding leggen tussen de bestudeerde theoretische literatuur en de praktijk en dat de werkstukken concrete aanbevelingen voor de schoolpraktijk opleveren. Het literatuurgedeelte van de werkstukken is goed en laat zien dat de studenten *evidence informed* kunnen werken. De volgende stap is een verdere versterking van het empirische ontwerpgerichte onderzoek. Sinds twee jaar werkt Iselinge met leernetwerken (zie standaarden 2 en 3). Op basis van deze leernetwerken en de versterkte onderzoekslijn heeft het panel er het volste vertrouwen in dat studenten de stap zullen kunnen maken naar het produceren van *practice based evidence*. De toevoeging van de achtste competentie werkt in de praktijk goed uit.

De werkstukken van de academische pabo-studenten moeten aan hogere eisen voldoen dan bij de reguliere opleiding, door hogere eisen aan de analysevaardigheden (bijvoorbeeld het gebruik van statistiek met behulp van SPSS) en de eis om het onderzoek breder in te zetten dan de eigen praktijkschool en aandacht te besteden aan disseminatie van de resultaten. Het panel vindt deze eisen terecht, maar stelt vast dat dit ertoe leidt dat deze studenten strenger beoordeeld worden: ze krijgen geen hoger cijfer voor hun grotere inspanning. De 'beloning' bestaat uit de toelating tot de master onderwijswetenschappen van de OU.

De presentatieportfolio's laten naar het oordeel van het panel goed zien hoe de studenten zich hebben ontwikkeld. In het gesprek met het panel beschreven de alumni dat ze geleerd hebben nieuwe ideeën in te brengen in het onderwijs en zich 'er niet vanaf te maken met een methodelesje'. Het panel vindt dit een mooie omschrijving van de gewenste professionaliteit.

In eerste instantie vond het panel de praktijkbeoordelingen aan de hoge kant: Vrijwel alle oordelen waren 'goed' of 'heel goed' en slechts in een enkel geval kreeg een student een 'voldoende'. Uit het gesprek met de examinatoren en de examencommissie kreeg het panel hiervoor als verklaring dat de eindstage voor de studenten het belangrijkste onderdeel is. Voor hen is dit de echte afsluiting van hun beroepsopleiding, waarin ze hun 'ziel en zaligheid' leggen. Voor stages in eerdere fasen van de opleiding komen oordelen 'voldoende' en zelfs 'onvoldoende' regelmatig voor. Studenten leren daarvan en kunnen aan het eind van de opleiding de resultaten daarvan laten zien. Het panel vindt dit een overtuigende redenering, mede omdat het werkveld zich zeer tevreden betoont over de kwaliteit van de afgestudeerden.

Overwegingen en conclusie

Het panel is onder de indruk van het doorwrochte en onderscheidende toetsbeleid van Iselinge. Alle toetsen komen onder aansturing van toetsregisseurs tot stand op basis van volledig uitgewerkte toetsconstructiedocumenten en worden vastgesteld door de examencommissie. Ze zijn een goed sturingsinstrument voor de studenten: ze weten waar ze zich op moeten richten om een bepaald cijfer te behalen. Het panel adviseert de mogelijkheid te introduceren om het predicaat *cum laude* toe te kennen.

De eindwerkstukken van de studenten laten zien dat de beoogde eindkwalificaties gerealiseerd worden. De presentatieportfolio's tonen de professionaliteit van de studenten aan, in de werkstukken afstuderen laten de studenten hun onderzoeksvaardigheden zien en de stagebeoordelingen bevestigen dat de scholen de studenten met een gerust hart voor de klas kunnen zetten. Zowel het werkveld als de alumni zelf zijn tevreden over wat ze tijdens de opleiding geleerd hebben. De afgestudeerden vinden goed hun weg naar de onderwijspraktijk of naar een vervolgopleiding.

Het panel beoordeelt het eerste onderdeel van standaard 16 als 'excellent', en het tweede onderdeel als 'goed', wat leidt tot een totaaloordeel 'heel goed'. Omdat deze optie formeel niet bestaat, luidt het oordeel voor standaard 16 'goed'.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	goed	goed
<i>Standaard 2 Oriëntatie van het programma</i>	goed	goed
<i>Standaard 3 Inhoud van het programma</i>	goed	goed
<i>Standaard 4 Vormgeving van het programma</i>	goed	goed
<i>Standaard 5 Instroom</i>	goed	goed
<i>Standaard 6 Studeerbaarheid</i>	goed	goed
<i>Standaard 7 Duur</i>	voldoende	voldoende
<i>Standaard 8 Personeelsbeleid</i>	goed	goed
<i>Standaard 9 Kwaliteit van het personeel</i>	excellent	excellent
<i>Standaard 10 Kwantiteit van het personeel</i>	voldoende	voldoende
<i>Standaard 11 Materiële voorzieningen</i>	goed	goed
<i>Standaard 12 Studiebegeleiding</i>	goed	goed
<i>Standaard 13 Evaluatie resultaten</i>	goed	goed
<i>Standaard 14 Verbetermaatregelen</i>	goed	goed
<i>Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg</i>	goed	goed
<i>Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	goed	goed

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel beoordeelt vrijwel alle standaarden, waaronder de standaarden 1, 3, 6, 13, 14, 15 en 16, als 'goed' en standaard 9 als 'excellent'. Op grond van de NVAO-beslisregels kent het panel de kwalificatie 'goed' als eindoordeel toe.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs van Iselinge Hogeschool als **goed**.

4 Aanbevelingen

Het panel stelt vast dat de opleiding op alle punten ruimschoots aan de basiskwaliteit voldoet. Voor een verdere versterking van het programma doet het panel de volgende aanbevelingen.

1. De deeltijdstudenten zouden nog beter geholpen zijn als de opleiding voor hen gebruik maakt van principes van volwasseneneducatie (standaard 4).
2. Het panel adviseert blijvend aandacht te besteden aan het volledig sluiten van de kwaliteitszorgcyclus (standaard 13).
3. Het panel adviseert de mogelijkheid te introduceren om het predicaat *cum laude* te kunnen toekennen (standaard 16).

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Tijdens de opleiding ontwikkelt iedere student zich tot vakbekwame leraar. De acht competenties die daarbij het uitgangspunt vormen, worden hieronder beschreven.

1. Interpersoonlijke competentie: een leraar die interpersoonlijk competent is, zorgt ervoor dat in zijn klas of lessen een goede sfeer van omgaan en samenwerken met zijn leerlingen heerst.
2. Pedagogische competentie: een leraar die pedagogisch competent is, zorgt voor een veilige leeromgeving in zijn klas of lessen. Hij bevordert de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de leerlingen. Hij helpt hen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden.
3. Vakinhoudelijke en didactische competentie: een leraar die vakinhoudelijk en didactisch competent is, zorgt voor een krachtige leeromgeving in zijn klas of lessen. Hij helpt de leerlingen zich de culturele bagage eigen te maken die iedereen in de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren.
4. Organisatorische competentie: een leraar die organisatorisch competent is, zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in zijn klas of lessen.
5. Competent in het samenwerken met collega's: een leraar die competent is in het samenwerken met collega's, zorgt ervoor dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar afgestemd is. Hij draagt ook bij aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
6. Competent in het samenwerken met de omgeving: een leraar die competent is in het samenwerken met de omgeving, zorgt ervoor dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school (ouders, instanties) goed op elkaar afgestemd is.
7. Competent in reflectie en ontwikkeling: een leraar die competent is in reflectie en ontwikkeling, denkt na over zijn beroepsopvattingen, over dilemma's bij keuzes die in de uitvoering van dat beroep moeten worden gemaakt, over zijn bekwaamheid en is voortdurend bezig zich verder te ontwikkelen en te professionaliseren.
8. Competent in onderzoek: een leraar die competent is in onderzoek, stelt kritische vragen over de uitvoering van zijn onderwijs en is in staat door onderzoek wetenschappelijke inzichten praktijkgeschikt te maken.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Beknopt curriculumoverzicht

Voltijd regulier en deeltijd regulier

In de opleiding staan acht lijnen centraal. Deze lijnen vormen de horizontale samenhang van het curriculum. Vier opleidingsfasen vormen de verticale samenhang in het opleidingsprogramma. Vanaf de volgende pagina staan per studiejaar de modules en ↪ een samenvatting van de toetsing. De kleurcode correspondeert met onderstaande lijnen. Wanneer bij de toets een * is opgenomen, dan wordt deze toets uitgevoerd en afgerond in de praktijk (opleidingsschool).

1. Kennislijn

2. Themalijn

3. Onderzoeklijn

4. Vaardighedenlijn

5. Begeleidingslijn

6. Stagelijn

7. Activiteitenlijn

8. Profileringslijn

Studiejaar 1

Opleidingsbekwaam

Nieuwsgierig en actief: van kinderkermis tot sciencedag

		Basiskennis en -kunde		
		↳ taaltoets pabo		0
		↳ WISCAT pabo		0
		↳ mens en wereld pabo, aardrijkskunde		0,33
		↳ mens en wereld pabo, geschiedenis		0,33
		↳ mens en wereld pabo, natuur & techniek		0,33
	Module 1a	Letters, lezen, leren: taal/lezen op de basisschool		
		↳ kennistoets taal opleidingsbekwaam		4
	Module 1b	Rekenen: het vak op de basisschool		
		↳ kennistoets rekenen opleidingsbekwaam		4
	Module 2	Op reis naar aantrekkelijk onderwijs		
		↳ werkstuk digitale koffer	*	4
		↳ kennistoets onderwijskunde-pedagogiek		3
	Module 3	Onderzoekend leren in theorie en praktijk		
		↳ onderzoeksverslag onderzoekend leren		4
	Module 4a	Wie schrijft die blijft en wie beweegt die leeft		
		↳ actieve participatie motoriek		2
	Module 4b	Kunstsamenhang: 'out of the box'		
		↳ actieve participatie kunstsamenhang		0
	Module 5	Zintuig: wat is normaal?		
		↳ portfolio		2
	Stagelijn	Stage opleidingsbekwaam		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
	Activiteitenlijn	Introductie, kinderkermis, voorlezen, sciencedag		
		↳ actieve participatie activiteitenlijn		0

Taakbekwaam voor de middenbouw

Activerende didactiek: een krachtige, multimediale leeromgeving

	Module 1a	Lezen, stellen, spellen en vertellen in de middenbouw		
		↳ kennistoets taal middenbouw		4
	Module 1b	Rekenen: hele getallen in de middenbouw		
		↳ kennistoets rekenen middenbouw		4
	Module 1c	Kennisbasis mens & wereld		
		↳ presentatie veldwerk		2
	Module 2	Een krachtige, multimediale leeromgeving		
		↳ werkstuk webkwestie	*	4
	Module 3	Onderzoek effectmeting woordenschatontwikkeling		
		↳ onderzoeksverslag denkstrategieën		4
	Module 4	Kunstsamenhang: 'out of the box'		
		↳ actieve participatie kunstsamenhang		4
	Module 5	Zintuig: ver-ander-en		
		↳ portfolio		2
	Stagelijn	Stage taakbekwaam middenbouw		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
	Activiteitenlijn	Verteldagen, Beeld & Geluid, Nemo, Stedentrip		
		↳ actieve participatie activiteitenlijn		0

Studiejaar 2

Taakbekwaam voor de onderbouw

De activiteencyclus: een originele, rijke leeromgeving

●	Module 1a	Taal ↳ kennistoets taal onderbouw		2
●	Module 1b	Rekenen ↳ kennistoets rekenen onderbouw		2
●	Module 1c	Engels ↳ kennistoets Engels		2
●	Module 2	Activiteencyclus ↳ werkstuk activiteencyclus ↳ kennistoets pedagogiek, motoriek onderbouw	*	6 4
●	Module 3	Onderzoek observeren ↳ onderzoeksverslag observeren		4
●	Module 4a	Kennisbasis oriëntatie op jezelf en de wereld ↳ actieve participatie kennisbasis zaakvakken		2
●	Module 4b	Kunstsamenhang: Kunst in de klas. Doen! ↳ actieve participatie kunstsamenhang		0
●	Module 5	Zintuig: vragenderwijs ↳ portfolio		2
●	Stagelijn	Stage taakbekwaam onderbouw ↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
●	Activiteitenlijn	Outdoor ↳ actieve participatie activiteitenlijn		0

Taakbekwaam voor de bovenbouw

Een brede horizon: de wereld komt dichtbij

●	Module 1a	Taal ↳ kennistoets taal bovenbouw		3
●	Module 1b	Rekenen ↳ kennistoets rekenen bovenbouw		3
●	Module 2	De horizon verbreden ↳ werkstuk horizon verbreden	*	5
●	Module 3	Onderzoek bovenbouw ↳ onderzoeksverslag bovenbouw		4
●	Module 4a	Engels ↳ presentatie taalvaardigheid Engels		2
●	Module 4b	Kunstsamenhang: Kunst in de klas. Doen! ↳ actieve participatie kunstsamenhang		2
●	Module 5	Zintuig: vragenderwijs ↳ portfolio ↳ actieve participatie zintuig		2 1
●	Stagelijn	Stage taakbekwaam bovenbouw ↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
●	Activiteitenlijn	Werk aan de winkel ↳ werkstuk werk aan de winkel		2

Studiejaar 3

Werkplekbekwaam

Schoolontwikkeling en vakverdieping

		Landelijke toetsing kennisbasis		
		↳ kennisbasistoets taal		0
		↳ kennisbasistoets rekenen		0
	Module 1a	Pedagogiek en onderwijskunde		
		↳ kennis-casustoets passend onderwijs pedagogiek- onderwijskunde		5
	Module 1b	Taal en schrijven		
		↳ kennis-casustoets taal en schrijven		4
	Module 1b	Rekenen		
		↳ kennis-casustoets rekenen		3
	Module 2a	Het schoolontwikkelthema		
		↳ werkstuk vooronderzoek schoolontwikkeling	*	2
		↳ werkstuk schoolontwikkeling	*	8
		↳ presentatie workshop schoolontwikkelthema	*	2
	Module 2b	Verder kijken		
		↳ werkstuk schoolplan verder kijken	*	3
		↳ actieve participatie verder kijken	*	1
	Module 3a	Project-themaweek		
		↳ actieve participatie projectweek	*	4
	Module 3b	Ouderbetrokkenheid		
		↳ werkstuk ouderbetrokkenheid		4
	Begeleidingslijn	Portfolio en COL		
		↳ portfolio semester 1		2
		↳ portfolio semester 2		2
		↳ werkstuk collegiaal ondersteund leren		2
	Stagelijn	Stage werkplekbekwaam		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	12
	Profileringslijn	Vakverdieping		
		↳ werkstuk vakverdieping mens & wereld of kunst		6
		↳ presentatie vakverdieping		0

Studiejaar 4

Startbekwaam

Lio en afstuderen: presentatieportfolio en diploma

	Module 1	De minor		
		↳ werkstuk minor		30
		↳ presentatie minor		0
	Module 2	Het afstudeerwerkstuk		
		↳ werkstuk afstuderen	*	12
		↳ presentatie afstuderen op de werkplek	*	0
	Begeleidingslijn	Portfolio en actieonderzoek		
		↳ presentatieportfolio		2
		↳ actieonderzoek		4
	Stagelijn	Stage startbekwaam		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	12

Voltijd academisch

Het onderwijsprogramma van de academische pabo is gestructureerd met behulp van dezelfde opleidingsfasen als de andere opleidingsvarianten (verticale samenhang). In het onderstaande overzicht wordt een overzicht gegeven van de modules in de verschillende opleidingsfasen. De kleurcodes corresponderen met de beroepsrollen (horizontale samenhang) en ↳ onder elke module is een samenvatting van de toetsing weergegeven. Toetsen met een * worden in de stage (opleidingschool uitgevoerd en beoordeeld. Toetsen OU vallen onder verantwoordelijkheid van de Open Universiteit.

1. Onderwijsverzorger

2. Instructional leader

3. Innovatief ontwerper

4. Onderzoeker

Studiejaar 1

Opleidingsbekwaam

		Basiskennis en -kunde		
		↳ taaltoets pabo		0
		↳ WISCAT pabo		0
		↳ mens en wereld pabo, aardrijkskunde		0,33
		↳ mens en wereld pabo, geschiedenis		0,33
		↳ mens en wereld pabo, natuur & techniek		0,33
●	Module 1	Weer terug naar de basisschool		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
		↳ actieve participatie methodeanalyse		1
		↳ kennistoetsen taal en rekenen opleidingsbekwaam		8
		↳ portfolio		2
●	Module 2	Het geheim van leren		
		↳ onderzoeksverslag lesvoorbereiding	*	4
●	Module 3	Een mediawijs ontwerp		
		↳ werkstuk mediawijsheid; activiteitenserie	*	8
●	Module 4	Onderzoekspracticum kwantitatieve data-analyse	OU	4,3
		Onderwijswetenschappen	OU	4,3

Taakbekwaam voor de middenbouw

●	Module 5	Werken in de middenbouw		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
		↳ kennistoetsen taal en rekenen middenbouw		8
		↳ presentatie vuistregels taal	*	2
		↳ portfolio		2
●	Module 6	De denkende klas		
		↳ presentatie poster denkende klas (conferentieposter)		6
●	Module 7	Samen uitvoeren van een uitdagend project		
		↳ werkstuk project(draaiboek)	*	6
●	Module 8	Informatievaardigheden voor sociale wetenschappers	OU	4,3

Studiejaar 2

Taakbekwaam voor de onderbouw

●	Module 9	Werken in de onderbouw: De leesspecialist		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling	*	6
		↳ kennistoets taal en rekenen onderbouw		4
		↳ werkstuk leeslogboek (leesactiviteiten en de herfstsignalering)	*	6
		↳ portfolio		2
●	Module 10	Kleuters aan het denken		
		↳ filmproductie talent development		6
●	Module 11	De activiteitencyclus: thematisch werken in de onderbouw		
		↳ betoog activiteitencyclus; visie op onderwijs aan jonge kinderen	*	6
●	Module 12	Onderzoekspracticum psychologisch experiment	OU	4,3
		Leren en ontwikkeling	OU	4,3

Taakbekwaam voor de bovenbouw

●	Module 13	Werken in de bovenbouw: Schrijfverdrif en Lettervreten		
		↳ tussen- en praktijkbeoordeling		
		↳ kennistoetsen taal en rekenen	*	6
		↳ presentatie Schrijfverdrif en Lettervreten		6
		↳ portfolio	*	8
				2
●	Module 14	Rekenen in de bovenbouw met goal based scenarios		
		↳ Werkstuk rekenmissie		2
●	Module 15	De educatieve speurtocht		
		↳ Werkstuk educatieve speurtocht	*	6
●	Module 16	Informatievaardigheden voor sociale wetenschappers	OU	4,3

Studiejaar 3

Werkplekbekwaam

	Module 17	Passend onderwijs: élk kind telt ↳ tussen- en praktijkbeoordeling ↳ kennistoetsen passend onderwijs pedagogiek- onderwijskunde ↳ werkstuk groepsplan taal ↳ collegiaal ondersteund leren en portfolio	* * *	12 5 2 6
 	Module 18	Pedagogisch handelen en klassenmanagement ↳ werkstuk verandertool ↳ werkstuk voorbereiding en uitvoering studiemiddag stageschool ↳ kennistoetsen passend onderwijs taal-schrijven en rekenen	* * 	5 3 3
 	Module 19	Kwaliteitszorg in het onderwijs ↳ onderzoeksverslag kwaliteitszorg	*	10
 	Module 20	Innovatie: de ontwikkeling van de school ↳ dossier innovatie (activiteiten schoolontwikkeling)	*	6
 	Module 21	Een internationale verdieping in de zaakvakken ↳ werkstuk artikel zaakvakonderwijs		4
 	Module 22	Kunst en filosofie ↳ presentatie workshop filosofie en kunst		4
	Module 23	Onderzoekspracticum psychologisch survey Sociale psychologie	OU OU	4,3 4,3

Studiejaar 4

Startbekwaam

	Module 24	De Lio stage ↳ tussen- en praktijkbeoordeling ↳ collegiaal ondersteund leren ↳ presentatieportfolio	* * 	12 3 3
 	Module 25	Afstuderen ↳ werkstuk afstuderen ↳ presentatie afstudeerwerkstuk op de werkplek	* *	12 0
	Module 26	Ondernemen, een uitdaging! (minor) ↳ presentatie ondernemend initiatief (pitch) ↳ werkstuk ondernemerschap	* *	0 30
	Module 27	Onderzoekspracticum onderwijskundig onderzoek	OU	4,3

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer prof. dr. M.J. M. Vermeulen (voorzitter)

De heer Vermeulen is ingezet als panellid vanwege zijn zeer brede en ook internationale deskundigheid op het gebied van onderwijs in al zijn aspecten. De heer Vermeulen is adviseur/toezichthouder. Hij is hoogleraar strategie-analyse voor non profit organisaties bij TIAS School for Business and Society. Binnen deze school is hij al vijftien jaar nauw betrokken bij de opleiding van managers en bestuurders in het onderwijs. Tot 2012 was hij directeur van IVA Beleidsonderzoek en Advies, een aan Tilburg University gelieerd onderzoeksinstituut dat zich specialiseert in toegepast onderzoek naar complexe beleidsproblemen en daarmee samenhangende adviesvraagstukken onder meer op het gebied van arbeid, onderwijs, veiligheid, zorg&welzijn, cultuur en sociale zekerheid. Hij is zowel aan Tilburg University als aan de Open Universiteit Nederland hoogleraar Onderwijssociologie met daarbinnen een specialisme in het toegepast onderzoek op het gebied van de relatie tussen onderwijs, arbeidsmarkt en economie. Een belangrijk toepassingsgebied is de arbeidsmarkt van de onderwijssector zelf. Daarnaast verricht hij toekomstverkenningen en werkt hij regelmatig als adviseur voor grote onderwijsinstellingen (marktverkenning, strategische positionering, managementontwikkeling) en voor het ministerie van OCenW (sturing van de onderwijssector, arbeidsmarkt sociale zekerheid in onderwijs, organisatieontwikkeling. Op dit gebied werkte hij ook regelmatig in Centraal en Oost-Europa en recent in Zuid-Afrika. Hij was tot begin 2014 lid van de raad van Toezicht van Signum (basisonderwijs Den Bosch e.o.) en voorzitter van de Raad van Toezicht van het Wellantcollege (groen vmbo/mbo). De heer Vermeulen heeft vanuit eerdere visitaties kennis van de accreditatiesystematiek.

Opleiding:

1996	Promotie aan de Universiteit van Amsterdam, dissertatie "Human Capital in the Hinterland"
1987	Sociologie, specialisatie Onderwijssociologie, Katholieke Universiteit Brabant
1982	Nieuwe Leraren Opleiding Maatschappijleer/geschiedenis, Möllerinstituut Tilburg
1978	Atheneum-A

Werkervaring:

2012 – heden	Adviseur/toezichthouder vanuit management BV V-square BV
2007 – heden	Hoogleraar onderwijssociologie Universiteit van Tilburg, leerstoel Beroepsvormingsprocessen in de onderwijssector
2006 – 2012	Directeur IVA Tilburg
2002 – heden	Hoogleraar onderwijssociologie, leerstoel scholing en arbeidsmarkt bij de Open Universiteit
2002 – 2006	Hoogleraar-directeur van het Ruud de Moor Centrum voor professionalisering van onderwijsgevenden van de Open Universiteit Nederland
1999 – heden	Hoogleraar strategie analyse non profit & Academic director a.i. public governance lab bij Tias Nimbas Business School (Universiteit van Tilburg)
1998 – heden	Academic Director masterprogramma Management in Education bij de TiasNimbas Businessschool aan de (Universiteit van Tilburg) (nevenfunctie)
1992 – 2002	Senior onderzoeker/hoofd afdeling onderwijsonderzoek bij het IVA-Tilburg
1987 – 1992	Onderzoeker/projectleider bij TNO beleidsstudies en bij de Erasmusuniversiteit
1982 – 1987	Docent maatschappijleer en sociologie in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs

Bestuursfuncties:

- 2007 – heden Lid Raad van Toezicht stichting Signum (Basisonderwijs 's-Hertogenbosch)
- 2008 – heden Vereniging voor onderwijsresearch/bestuurslid van de sectie OOMO (onderwijs sociologie)
- 2009 – heden Voorzitter RvT Wellant College (AOC)
- 2012 – heden Commissaris Zayaz (Woningbouwcorporatie)
- 2013 – heden Voorzitter stuurgroep onderwijs onderzoek NRO
- 2013 – heden Lid raad van Toezicht Landelijk kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst
- 2014 – heden Lid Zuidelijke Rekenkamer

Adviescommissies

- 2013 – 2014 Adviescommissie Toekomst Lerarenopleiding Noord Nederland (voorzitter)
- 2012 – 2013 Adviescommissie macrodoelmatigheid voormalig Amarantis werkgebied (voorzitter)
- 2012 – heden Board of Examinations TiasNimbas Business School (vice chair)
- 2011 – heden Evaluatiecommissie Top Institute Educational Research TIER (voorzitter)
- 2010 – heden Raad van Advies Interinuniverstar centrum voor onderwijs onderzoek ICO
- 2009 – 2011 Platform Betatechniek, auditcommissie techniek Pabo (voorzitter)
- 2007 – 2011 Geassocieerd lid Onderwijsraad
- 2006 – heden Adviescommissie leerlingen- en studentenraming OCenW (voorzitter)
- 2006 – 2011 Programmaraad Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt
- 2006 – 2011 Expertpanel OECD/CERI *Schooling for Tomorrow*
- 2006 – 2010 Adviescommissie Rotterdams Onderwijsbeleid
- 2006 – 2008 Adviescommissie terugdringing bureaucratie onderwijs
- 2004 – 2005 Voorzitter commissie proefaccreditatie Interactum Pabo's
- 2003 – 2005 Lid van de raad van advies ITS Nijmegen
- 2002 – 2003 Visitatiecommissie lerarenopleiding basisonderwijs
- 2002 – 2005 Lid commissie van advies onderwijsstatistiek (CCS/CBS)
- 1991 – 2002 Adviescommissie leerlingen- en studentenraming OCenW (lid)

De heer J.D. Linckens

De heer Linckens is ingezet vanwege zijn werkvelddeskundigheid op het gebied van primair onderwijs. Hij is lid van het College van Bestuur van Stichting kom Leren te Maastricht, waar hij verantwoordelijk is voor onderwijs & ICT, financiën en huisvesting. Hij is jarenlang (algemeen) directeur primair onderwijs geweest. De heer Linckens heeft deelgenomen aan de NQA-audittraining hoger onderwijs. Voor deze visitatie heeft de heer Linckens onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- Diverse vakgerichte deelopleidingen
- 2000 – 2002 Magistrum managementopleiding (tweejarig Fontys hogescholen)
- 1998 – 2000 Effectief Communiceren (tweejarig trainingstraject)
- 1974 – 1978 Pedagogische Academie (onderbreking militaire dienst)

Werkervaring:

- 2014 – heden Lid College van Bestuur – Stichting kom Leren - Maastricht
- 2005 – 2013 Algemeen directeur primair onderwijs

2003 – 2004	Interim directeur (combinatietaak met directeursfunctie) Part-time Freelance consultant (advies VVE-GOA trajecten)
1998 – 2005	Directeur primair onderwijs (te Oirsbeek)
1997 – 2001	Directeur/ directie huisvesting en bestuurssecretariaat (combinatiefunctie met vorige en volgende functie), te Schinnen
1983 – 1998	Directeur/ leraar primair onderwijs (combinatiefunctie te Doenrade)
1978 – 1983	Leraar primair onderwijs

Bestuurlijke ervaring:

15 jaar lid gemeentelijke onderwijscommissie
 3 jaar lid gemeentelijke commissie algemeen beleid
 diverse bestuursfuncties verenigingen en instellingen
 diverse bestuursfuncties overleg primair onderwijs (opleiden in school, PO tafel Limburg)

Mevrouw E.M. Suasso de Lima de Prado

Mevrouw Suasso de Lima de Prado is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van pabo en leren en innoveren en vanwege haar inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. Mevrouw Suasso de Lima de Prado is docent pedagogiek/onderwijskunde en tutor master Leren en Innoveren aan Saxion Hogeschool en programmaleider en beleidsadviseur Opleiden in de School aan Academische Opleidingsschool Twente. Daarnaast is zij trajectcoördinator bij Vereniging Lerarenopleiders Nederland (Velon), waar zij tevens zelf geregistreerd lerarenopleider is. Mevrouw Suasso de Lima de Prado heeft bijgedragen aan diverse congressen in zowel binnen- als buitenland en meegewerkt aan diverse projecten in Suriname. Mevrouw Suasso de Lima de Prado heeft ervaring met visitaties. Voor deze visitatie heeft mevrouw Suasso de Lima de Prado onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1991 – 1993	Omscholingscursus Montessori basisonderwijs - Hogeschool Edith Stein Hengelo
1985 – 1992	MO-A en MO-B pedagogiek
1992	H.K.P. (Hogere Kaderopleiding Pedagogiek), Beroepvariant orthopedagogiek met als afstudeerrichting management en beleid, eerstegraads bevoegdheid - Noordelijke Hogeschool te Zwolle
1988	H.S.A.O. (Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs), tweedegraads bevoegdheid - Noordelijke Hogeschool te Zwolle
1988	H.P.O. (Hoger Pedagogisch Onderwijs), tweedegraads bevoegdheid - Noordelijke Hogeschool te Zwolle
1988 – 1989	Muziek basisonderwijs - Dr. Gehrels-instituut
1984 – 1985	Applicatiecursus basisonderwijs - Pabo te Deventer
1976 – 1980	Akte-A en akte-B - Kleuterleidsters Opleidingsschool te Apeldoorn

Werkervaring:

2011 – 2014	Tutor Master Leren en Innoveren - Saxion Hogeschool
2006 – heden	Programmaleider en beleidsadviseur Opleiden in de School - Academische Opleidingsschool Twente – Saxion Lerarenopleiding Hengelo
1994 – heden	(Hoofd) docent pedagogiek/onderwijskunde - Saxion Hogeschool Beroepsregistratie lerarenopleider - Vereniging Lerarenopleiders Nederland (Velon)
1995 – 2009	(Hoofd) docent - Hogeschool Edith Stein

- 1994 – 2009 Begeleiden van studenten in de praktijk (opleidingsscholen) en op de hogeschool, Pabo en tweedegraads lerarenopleiding - Hogeschool Edith Stein
- 1994 – 2003 Docent - Montessori-opleiding
- 1979 – 1997 Leerkracht basisonderwijs en vakleerkracht muziek in alle jaargroepen

Overig:

- 2013 – 2018 Geregistreerd lerarenopleider – Velon/SRLo
- 2013 – heden Trajectcoördinator Velon beroepsstandaard en registratie lerarenopleiders
- 2012 Lid Werkgroep Kennisbasis Pabo
- 2009 – 2011 Project Krachtig Meesterschap
- 2009 – 2011 Twinnig-project Suriname – Nederland
- 2008 Inservice training hoofdkleuterleidsters Suriname in samenwerking met SLO (Stichting Leerplanontwikkeling Enschede) op basis van curriculumanalyse Suriname
- 2008 – 2012 Lid kenniskring Rich Media & Teacher Learning
- 2002 – heden Voorzitter werkgroep Opleiden in de School – Twentse Partnerschappen
- 2002 – 2006 Lid taakgroep toetsing
- 2003 – 2009 Projectleider - Pilot vraaggestuurd curriculum
- 2003 – 2007 Vakgroepvoorzitter Pedagogiek / Onderwijskunde
- 2003 – 2005 Secretaris medezeggenschapsraad - Edith Stein/OCT
- 1997 – 2002 Voorzitter Werkgroep Montessori-Opleiders

Publicaties (meer op aanvraag):

- Institute of Education, University of London (2012), Snoek, M., Spil, S., Berg, E. van den, Suasso de Lima de Prado, E.M.; In search of teacher excellence: honours programmes and the recognition of teacher excellence in the Netherlands, Vol 8, No2 (2012)
<http://www.reflectingeducation.net/index.php/reflecting/article/view/117>
- Tijdschrift voor lerarenopleiders (2011), Berg, E. van den. & Suasso de Lima de Prado, E.M. Kenmerken van excellent leraarschap in beeld. Tijdschrift voor Lerarenopleiders, 32(4), 16-22.
- Didactief (2011), Berg, E. van den & Suasso de Lima de Prado, E.M. *Uitblinken op video*. Didactief, 41(5), 7-9.
- Multimedia cases voor het project 'Actief Leren' Suriname (2011), Berg, E. van den, Glaser, R., Suasso de Lima de Prado, E.M., Gadum, D., Ramlal, V., Heinze, I., Fernand, C. Actief leren; 12 Onderwijsthema's met 34 multimedia cases.
- Aanvraagdossier Toetsing Opleidingsschool Twente, Redactie Suasso de Lima de Prado, E.M. (2009). Regionaal samenwerkingsverband Opleiden in de School: Eerste tranche VCPOCT/HES en OPOA/HES & Tweede tranche HES/TEP (Twents Educatief Partnerschap).

De heer C. van Drieberge

De heer Van Drieberge is ingezet als studentlid. Hij volgt de opleiding Academische Pabo aan Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Radboud Universiteit Nijmegen. Daarnaast is hij lid van de opleidingscommissie. De heer Van Drieberge is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is de heer Van Drieberge aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2011 – heden Academische Pabo (Pabo en Pedagogische Wetenschappen) – Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Radboud Universiteit Nijmegen

Overig:

2013 – heden Voorzitter - Studentendebatvereniging Trivium

Mevrouw dr. M.J.H. van der Weiden

Mevrouw Van der Weiden is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft meer dan tien jaar ervaring met visiteren en kwaliteitszorg in alle sectoren van het hoger onderwijs (hbo en wo). Verder heeft zij twintig jaar ervaring met onderwijsmanagement en onderwijsbeleid in het mbo, hbo, wo en internationaal onderwijs. Mevrouw Van der Weiden heeft in het voorjaar van 2012 deelgenomen aan de training van de NVAO en de intervisie in december 2012. Zij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1978 – 1986 Rijksuniversiteit Utrecht, Klassieke taal- en letterkunde

1972 – 1978 Rijksuniversiteit Utrecht, Psychologie

Werkervaring:

2012 – heden Freelance secretaris en projectleider QANU en NQA; zelfstandig onderwijskundig adviseur (Marianne van der Weiden Onderwijsadvies)

2004 – 2012 Manager Strategie en Onderwijs bij de MBO Raad

1998 - 2004 Academic Registrar bij het Institute of Social Studies, Den Haag

1998 Hoofd bureau Procesmanagement Lerarenopleidingen bij de HBO-raad

1987 – 1998 Beleidsmedewerker Onderwijs bij de VSNU (Projectleider visitatiestelsel onderwijs, aansluiting vwo-wo)

1987 – 1991 Onderzoeker NWO bij de Katholieke Universiteit Nijmegen (Radboud Universiteit) (voorbereiding dissertatie)

1986 Onderwijsbeleidsmedewerker Subfaculteit Psychologie, Katholieke Universiteit Brabant (Tilburg University)

1981 - 1986 Onderwijskundig onderzoeker IOWO (instituut voor onderwijskundige dienstverlening), Katholieke Universiteit Nijmegen (Radboud Universiteit)

1979 - 1981 Onderwijsstimuleringsmedewerker Politicologie, Internationale Betrekkingen, Katholieke Universiteit Nijmegen (Radboud Universiteit)

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1 woensdag 29 oktober 2014

tijdstip	thema	deelnemers
09.30 – 10.30	ontvangst en voorbereiding	panel ontvangst door J.M. (Ans) van Eindhoven (opleidingsdirecteur) drs. M.A. (Marko) Otten (voorzitter college van bestuur)
10.30 – 11.00	presentatie van maximaal 20 minuten door opleiding waarin zij zich positioneert ten aanzien van gemaakte keuzes, stand van zaken en openstaande wensen & voornemens. Het panel kan toelichtende vragen stellen.	panel presentatie door opleiding
11.00 – 15.30	voorbereiding en materiaalbestudering lunch 13.30 spreekuur 13.30 rondleiding 13.30 personeel	panel drs. E.B.M. (Els) Keusters (teamcoördinator) E. (Edith) Lensen (stafadviseur P&O) S.A.F. (Saskia) Wielers (voorzitter MR, medewerker studievoortgang & toetsbureau)
15.30 – 16.15	inhoud, gehele opleiding	studenten: E. (Ellen) Dieters (deeltijd regulier 2) H.B. (Harriët) Hendriksen (deeltijd regulier 4) E.E. (Ellen) Koskamp (voltijd regulier 3) A.M. (Anne) van Raaij (voltijd academisch 4) G. (Glenn) Vieberink (voltijd regulier 2) L. (Lobke) Vreman (voltijd academisch 2)
16.30 – 17.15	inhoud, gehele opleiding	docenten: B.A.J. (Wineke) Blom (docent taal) E.M. (Ellen) Domke (docent kunsteducatie) drs. R.G.A. (Rosanne) Hebing (docent Engels, onderzoeker) M.A.H.W. (Mieke) Knaapen (docent motoriek en beeldende vorming, SLB regisseur) P. (Peter) Roos MSc (docent natuur- en techniekonderwijs, onderwijskunde) M.S. (Marieke) Ubbink (docent aardrijkskunde en geschiedenis)
17.15 – 18.00	voorbereiding en materiaalbestudering	panel

Dag 2 donderdag 30 oktober 2014

tijdstip	thema	deelnemers
08.30 – 09.45	voorbereiding en materiaalbestudering	panel
09.45 – 10.15	inhoud, programma & toetsing	alumni: F. (Fleur) Egging (oud-student voltijd regulier) Y. (Yet) Gerritsen (oud-student voltijd regulier) M. (Melline) Huiskamp (oud-student voltijd academisch, student-assistent) E.A. (Eurydice) Talens (oud-student deeltijd regulier) afstudeerwerkstukken: J. (Jessica) Gotink (oud-student voltijd regulier) A.E.E. (Agnes) Hartman (oud-student deeltijd regulier) M. (Manon) Oonk (oud-student voltijd regulier)
10.30 – 11.15	inhoud, toetsing & afstuderen	examinatoren: dr. E. (Ester) Alake (seniordocent pedagogiek en onderwijskunde, onderzoeker) H.M. (Eric) Besselink MSc (beleidsadviseur onderzoek & innovatie) drs. M.E.M. (Mariëlle) Dortant (seniordocent taal) drs. N.L.M. (Nancy) van Maanen (docent levo en onderzoek, SLB regisseur) drs. L.L. (Lonneke) Roossink (docent onderwijskunde) drs. M.J. (Rianne) Tolsma (seniordocent aardrijkskunde, toetsregisseur) G.J. (Gerdo) Velthorst BSc (seniordocent, toetsregisseur)
11.30 – 12.15	inhoud en aan inhoud gerelateerde processen: aansturing	opleidingsmanagement: J.M. (Ans) van Eijndhoven (opleidingsdirecteur) H.M. (Eric) Besselink MSc (beleidsadviseur onderzoek & innovatie) drs. E.J. (Jorik) Huizinga MBA (teamcoördinator) drs. E.B.M. (Els) Keusters (teamcoördinator) drs. M.A. (Marko) Otten (voorzitter college van bestuur)
12.15 – 13.15	overleg + lunch	panel
13.15 – 14.00	toetsing	examencommissie en regisseurs toetsing: L.T.N. (Bart) Joosten (voorzitter examencommissie, docent rekenen) ir. M.C. (Monique) Bulle (extern lid examencommissie, consultant Bureau ICE) drs. M.J. (Rianne) Tolsma (seniordocent aardrijkskunde, toetsregisseur) G.J. (Gerdo) Velthorst BSc (seniordocent, toetsregisseur)

14.00 – 14.45	inhoud van het curriculum	<p>opleidingscommissie en werkveldcommissie: H. (Henk) Kip (opleidingscommissie, docent media & ICT, decaan, toetscoördinator) K.H.M. (Koen) Kraaijvanger (opleidingscommissie, student) C.C.J.M. (Carmen) Liebrand (opleidingscommissie, student) M.W.T.M. (Marcel) Roelofs (opleidingscommissie, intern opleider) H. (Hans) te Lindert (directeur bs 't Bastion) S.A. (Susan) van der Molen (directeur-bestuurder bs Laetare)</p>
15.30 – 16.30	beoordelingsoverleg panel	panel
16.30 – 17.00	laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen	<p>J.M. (Ans) van Eijndhoven (opleidingsdirecteur) H.M. (Eric) Besselink MSc (beleidsadviseur onderzoek & innovatie) M. (Mieke) Biesemaat (managementassistent) drs. E.J. (Jorik) Huizinga MBA (teamcoördinator) drs. E.B.M. (Els) Keusters (teamcoördinator) drs. M.A. (Marko) Otten (voorzitter college van bestuur) toehoorders</p>

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Beoogde eindkwalificaties

competentiegids
dekkingsmatrices toetsing
instellingsplan
uitwerking kwalificaties bachelor (NLQF niveau 6 en Dublin-descriptoren)

Programma

agenda's kernteamoverleg, studiedagen en ontwikkelweken 2013-2014
analyse tussentijdse uitschrijving 2009-2013
beknopt curriculumoverzicht
beleid studieloopbaanbegeleiding
beschrijving opleidingsvariant academische pabo
besluitenlijsten MT-vergaderingen 2013-2014
boekenlijst
instellingsplan
jaarverslagen EVC-bureau 2012-2013 en 2013-2014
jaarverslag examencommissie 2013-2014
jaarverslag examencommissie kamer OER 2012-2013
jaarverslag examencommissie kamer toetsing 2012-2013
marketingplan
onderwijs- en examenreglement 2013-2014 en 2014-2015
onderzoeksprogramma academische pabo
onderzoeksrapportage het leren van de toekomst 3
overzicht rendement toetsing 2012-2013
persoonlijk meesterschap (CEPM)
procedure toelating studenten tot de academische pabo
procedure toelating studenten tot de deeltijd verkorte opleiding
representatieve selectie uit het studiemateriaal
schets vernieuwd curriculum
toetsplan
uitwerking onderzoekslijn
verslagen Kring 1-overleg 2013-2014
verslagen overleg MR 2013-2014
verslagen resonansgroepen 2013-2014
voorbeeld jaarrooster
voorbeeld toetskalender
voorbeelden verleende vrijstellingen

Personeel

aanpak werkdruk kernteam 1
aanpak werkdruk kernteam 2
notitie taakbeleid
overzicht docenten
overzicht opleiding interne opleiders
professionaliseringsplan
regeling gesprekkencyclus
rolprofielen
sociaal jaarverslag 2013
strategisch hrm plan

Voorzieningen

analyse interactiestructuur N@Tschool! en adviezen
beleidsplan studieloopbaanbegeleiding
informatie kenniscentrum onderwijs
procedure totstandkoming programma
projectplan renovatie
roosterprocedure
studentenstatuut 2014-2016

Kwaliteitszorg

analyse evaluatie stagescholen 2014
analyse evaluatie studenttevredenheid individuele docenten 2012-2014
analyse resonansgroepen 2013-2014
analyse tussentijdse uitschrijving 2009-2013
analyse uitkomsten medewerkeronderzoek 2014
analyse uitkomsten NSE 2014
beleidsplan alumni policy strategic advice
bijlage alumni policy strategic advice
evaluatie jaarplannen 2013-2014
evaluatieplan
factsheet nationale studenten enquête 2014
jaarplan directie 2013-2014 + kwartaalrapportage april 2014
jaarplan innovatie 2013-2014 + kwartaalrapportage april 2014
jaarplan kernteam 1 2013-2014 + kwartaalrapportage april 2014
jaarplan kernteam 2 2013-2014 + kwartaalrapportage april 2014
jaarplan onderzoek 2013-2014 + kwartaalrapportage april 2014
jaarplan opleiding & veld 2013-2014 + kwartaalrapportage april 2014
kaderbrief jaarplannen
kwaliteitshandboek
managementreview prestatieafspraken 2013
overzicht leden examencommissie
overzicht leden opleidingscommissie
overzicht samenstelling resonansgroepen
protocol opleidingscommissie
rapport intercollegiale audit toetsing en beoordeling
rapport visitatie februari 2008
rapportage evaluatie individuele docenten (lesgevende taken en studieloopbaanbegeleiding)
rapportage evaluatie stagescholen
rapportage medewerkeronderzoek
reglement opleidingscommissie
richtlijnen alumni policy strategic advice
validatierapport kwaliteitszorg onderzoek 2014
verslag interne audit afstudeerwerkstuk
verslag interne audit opleidingsschool
verslag interne audit praktijkbeoordeling
verslag interne audit presentatieportfolio
visiedocument IJsselgroep
zelfevaluatie rapport visitatie 2008

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

aanleverprocedure schriftelijke toetsen
cijferlijsten alumni geselecteerde afstudeerwerkstukken
onderwijs- en examenreglement
overzicht selectie afstudeerwerken
overzicht toetsconstructiedocumenten en dekkingsmatrices
portfolio's geselecteerde studenten
protocol opleidingscommissie
rapport intercollegiale audit toetsing en beoordeling
rapportage interne audit praktijkbeoordeling startbekwaam
rapportage interne audit presentatieportfolio
rapportage interne audit werkstuk afstuderen
reglement examencommissie
reglement opleidingscommissie
representatieve selectie van toetsopgaven en feitelijk gemaakt werk en de beoordeling daarvan
tijdpad aanleveren toetsconstructiedocumenten
toetsbeleidsplan
toetsconstructiedocument praktijkbeoordeling startbekwaam
toetsconstructiedocument presentatie afstuderen
toetsconstructiedocument presentatieportfolio
toetsconstructiedocument werkstuk actieonderzoek
toetsconstructiedocument werkstuk afstuderen
toetsplan
verslagen overleg opleidingscommissie 2013-2014
verslag overleg toetsbeleidsgroep
verslag overleg toetsregisseurs en examencommissie

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Voltijd regulier

1010037
1010083
1010039
1010118
1010153
1010049
2810048
2910113
2810060
2910093
1010026
2810167
2910070
2910095
2910124

Voltijd academisch

1010055
2910110
1010117
2910052

Deeltijd regulier

2910039
1010124
2710168
2610043

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Instelling: Iselinge Hogeschool

Visitatie datum: 29, 30 en 31 oktober 2014

Ondergetekende: *Ans van Eijndhoven*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Opleidingsdirecteur*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Ans van Eijndhoven', written over a horizontal line.

Datum:

03-07-2014